

Bruxelles, 28. svibnja 2021.
(OR. en)

7738/21

Međuinstitucijski predmet:
2021/0085 (NLE)

AVIATION 75
RELEX 297
COEST 81
NIS 9
OC 13
AM 3

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: Sporazum o zajedničkom zračnom prostoru između Europske unije i njezinih država članica, s jedne strane, i Republike Armenije, s druge strane

SPORAZUM O ZAJEDNIČKOM ZRAČNOM PROSTORU
IZMEĐU EUROPSKE UNIJE I NJEZINIH DRŽAVA ČLANICA, S JEDNE STRANE,
I REPUBLIKE ARMENIJE, S DRUGE STRANE

SADRŽAJ

ČLANAK 1.: Cilj

ČLANAK 2.: Definicije

GLAVA I.: GOSPODARSKE ODREDBE

ČLANAK 3.: Dodjela prava

ČLANAK 4.: Odobrenje za rad i tehnička dozvola

ČLANAK 5.: Odbijanje, opoziv, suspenzija ili ograničenje odobrenja za rad i tehničke dozvole

ČLANAK 6.: Ulaganja u zračne prijevoznike

ČLANAK 7.: Usklađenost sa zakonima i propisima

ČLANAK 8.: Pošteno tržišno natjecanje

ČLANAK 9.: Komercijalne mogućnosti

ČLANAK 10.: Carine i davanja

ČLANAK 11.: Korisničke naknade

ČLANAK 12.: Tarife i vozarine zračnog prijevoza

ČLANAK 13.: Statistički podaci

GLAVA II.: REGULATORNA SURADNJA

ČLANAK 14.: Sigurnost zračnog prometa

ČLANAK 15.: Zaštita zračnog prometa

ČLANAK 16.: Upravljanje zračnim prometom

ČLANAK 17.: Okoliš

ČLANAK 18.: Odgovornost zračnih prijevoznika

ČLANAK 19.: Zaštita potrošača

ČLANAK 20.: Računalni sustavi rezervacija

ČLANAK 21.: Socijalni aspekti

GLAVA III.: INSTITUCIONALNE I ZAVRŠNE ODREDBE

ČLANAK 22.: Tumačenje i provedba

ČLANAK 23.: Zajednički odbor

ČLANAK 24.: Rješavanje sporova i arbitraža

ČLANAK 25.: Zaštitne mjere

ČLANAK 26.: Odnos s drugim sporazumima

ČLANAK 27.: Izmjene

ČLANAK 28.: Prestanak

ČLANAK 29.: Registracija

ČLANAK 30.: Stupanje na snagu i privremena primjena

ČLANAK 31.: Vjerodostojni tekstovi

PRILOG I. Prijelazne odredbe

PRILOG II. Pravila primjenjiva na civilno zrakoplovstvo

KRALJEVINA BELGIJA,

REPUBLIKA BUGARSKA,

ČEŠKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA DANSKA,

SAVEZNA REPUBLIKA NJEMAČKA,

REPUBLIKA ESTONIJA,

IRSKA,

HELENSKA REPUBLIKA,

KRALJEVINA ŠPANJOLSKA,

FRANCUSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA HRVATSKA,

TALIJANSKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA CIPAR,

REPUBLIKA LATVIJA,

REPUBLIKA LITVA,

VELIKO VOJVODSTVO LUKSEMBURG,

MAĐARSKA,

REPUBLIKA MALTA,

KRALJEVINA NIZOZEMSKA,

REPUBLIKA AUSTRIJA,

REPUBLIKA POLJSKA,

PORTUGALSKA REPUBLIKA,

RUMUNJSKA,

REPUBLIKA SLOVENIJA,

SLOVAČKA REPUBLIKA,

REPUBLIKA FINSKA,

KRALJEVINA ŠVEDSKA,

kao stranke Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije, dalje u tekstu „Ugovori EU-a”, i kao države članice Europske unije, dalje u tekstu zajednički „države članice EU-a” ili pojedinačno „država članica EU-a”,
i EUROPSKA UNIJA,

s jedne strane,

i REPUBLIKA ARMENIJA, dalje u tekstu „Armenija”,

s druge strane;

dalje u tekstu zajednički „stranke”,

države članice EU-a i Armenija stranke su Konvencije o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, otvorene za potpisivanje u Chicagu 7. prosinca 1944., zajedno s Europskom unijom;

UZIMAJUĆI U OBZIR Sporazum o partnerstvu i suradnji između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Republike Armenije, s druge strane, potpisan u Luxembourg 22. travnja 1996.;

ŽELEĆI stvoriti zajednički zračni prostor (dalje u tekstu „ZZP”) na temelju cilja otvaranja pristupa tržištima stranaka, uz jednake uvjete tržišnog natjecanja, nediskriminaciju i poštovanje istih pravila, uključujući u područjima sigurnosti, zaštite, upravljanja zračnim prometom, tržišnog natjecanja, socijalnih aspekata i okoliša;

ŽELEĆI poboljšati usluge zračnog prijevoza i promicati međunarodni zrakoplovni sustav temeljen na nediskriminaciji te otvorenom i poštenom tržišnom natjecanju među zračnim prijevoznicima na tržištu;

ŽELEĆI promicati svoje interese u pogledu zračnog prijevoza;

PREPOZNAJUĆI važnost koju povezanost učinkovitim zračnim prijevozom ima za promicanje trgovine, turizma, ulaganja te gospodarskog i društvenog razvoja;

SLAŽUĆI SE da je primjereno temeljiti pravila ZZP-a na relevantnom zakonodavstvu koje je na snazi u Europskoj uniji, kako je utvrđeno u Prilogu II. ovom Sporazumu;

PREPOZNAJUĆI da potpuna usklađenost s pravilima ZZP-a strankama omogućuje uživanje punih prednosti ZZP-a, uključujući otvaranje pristupa tržištima i ostvarivanje najvećih mogućih koristi za potrošače, industriju i radnike obiju stranaka;

PREPOZNAJUĆI da se stvaranje ZZP-a i provedba njegovih pravila ne mogu postići bez prijelaznih aranžmana, prema potrebi, i da je odgovarajuća pomoć važna u tom pogledu;

ŽELEĆI osigurati najviši stupanj sigurnosti i zaštite u zračnom prijevozu i potvrđujući ozbiljnu zabrinutost zbog djela ili prijetnji protiv sigurnosti zrakoplovâ koja ugrožavaju sigurnost osoba ili imovine, negativno utječu na rad zrakoplova i narušavaju povjerenje putnika u sigurnost civilnog zrakoplovstva;

ODLUČNE da maksimalno iskoriste moguće prednosti regulatorne suradnje i usklađivanja svojih zakona i propisa u području civilnog zrakoplovstva;

POTVRĐUJUĆI znatne moguće koristi koje mogu proizaći iz konkurentnih usluga zračnog prijevoza i djelatnosti održivog zračnog prijevoza;

ŽELEĆI potaknuti slobodno, pošteno i nenarušeno tržišno natjecanje, prepoznajući da subvencije mogu negativno utjecati na tržišno natjecanje i ugroziti osnovne ciljeve ovog Sporazuma te prepoznajući da se bez ravnopravnih uvjeta tržišnog natjecanja za zračne prijevoznike uz slobodno, pošteno i nenarušeno tržišno natjecanje možda ne mogu ostvariti moguće koristi;

NAMJERAVAJUĆI proširiti okvir postojećih sporazuma i dogovora između stranaka s ciljem otvaranja pristupa tržištima i ostvarivanja najvećih mogućih koristi za potrošače, pošiljatelje, zračne prijevoznike i zračne luke i njihove zaposlenike, zajednice te druge koji ostvaruju posredne koristi;

POTVRĐUJUĆI važnost zaštite okoliša pri razvoju i provedbi politike u području međunarodnog zrakoplovstva;

POTVRĐUJUĆI potrebu za hitnim mjerama za suočavanje s klimatskim promjenama i nastavkom suradnje s ciljem smanjenja emisija stakleničkih plinova u sektoru zrakoplovstva, na način koji je u skladu s multilateralnim sporazumima o tom pitanju, a posebno s relevantnim instrumentima Međunarodne organizacije za civilno zrakoplovstvo (dalje u tekstu „ICAO”) i Pariškim sporazumom od 12. prosinca 2015. donesenim u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama;

POTVRĐUJUĆI važnost zaštite potrošača, među ostalim i zaštita koje se pružaju Konvencijom o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz, potpisanom u Montrealu 28. svibnja 1999., i postizanja odgovarajuće razine zaštite potrošača u vezi s uslugama zračnog prijevoza te prepoznajući potrebu za uzajamnom suradnjom u ovom području;

PREPOZNAJUĆI da se poboljšanim komercijalnim mogućnostima ne namjerava ugroziti njihove standarde rada ili standarde povezane s radom te potvrđujući važnost socijalne dimenzije međunarodnog zrakoplovstva i razmatranja učinaka otvaranja pristupa tržištima na radnu snagu, uvjete zapošljavanja i uvjete rada;

UZIMAJUĆI U OBZIR važnost boljeg pristupa industrije u sektoru zračnog prijevoza kapitalu radi daljnjeg razvoja zračnog prijevoza;

PREPOZNAJUĆI moguće koristi od omogućivanja pristupanja trećih zemalja ovom Sporazumu;

ŽELEĆI sklopiti sporazum o zračnom prijevozu, kojim se dopunjuje Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu,

SPORAZUMJELI SU SE KAKO SLIJEDI:

ČLANAK 1.

Cilj

Cilj je ovog Sporazuma stvaranje zajedničkog zračnog prostora između stranaka utemeljenog na postupnom otvaranju tržišta, liberalizaciji vlasništva i nadzora nad zračnim prijevoznicima, poštenim i jednakim uvjetima tržišnog natjecanja, nediskriminaciji i zajedničkim pravilima, među ostalim i u područjima sigurnosti, zaštite, upravljanja zračnim prometom, socijalnih aspekata i okoliša. U tom se cilju ovim Sporazumom utvrđuju pravila koja se primjenjuju među strankama. Ta pravila uključuju odredbe utvrđene zakonodavstvom navedenim u Prilogu II.

ČLANAK 2.

Definicije

Za potrebe ovog Sporazuma, osim ako je drukčije navedeno, primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „Sporazum” znači ovaj Sporazum, njegovi prilozi i dodaci te njegove izmjene;
2. „zračni prijevoz” znači prijevoz putnika, prtljage, tereta i pošte, odvojeno ili u kombinaciji, koji se obavlja zrakoplovom i koji se nudi javnosti uz naknadu ili za najam, uključujući usluge redovitog zračnog prijevoza i usluge neredovitog zračnog prijevoza;

3. „utvrđivanje državne pripadnosti” znači utvrđenje da zračni prijevoznik koji predlaže pružanje usluga zračnog prijevoza u okviru ovog Sporazuma ispunjava zahtjeve utvrđene u članku 4. u pogledu njegova vlasništva, njegova učinkovitog nadzora i njegova glavnog poslovnog sjedišta;
4. „utvrđivanje sposobnosti” znači unatvrđenje da zračni prijevoznik koji predlaže pružanje usluga zračnog prijevoza u okviru ovog Sporazuma ima zadovoljavajuću financijsku sposobnost i odgovarajuću upravljačku stručnost za pružanje takvih usluga te je spreman postupati u skladu sa zakonima, propisima i zahtjevima kojima se uređuje pružanje takvih usluga;
5. „nadležno tijelo” znači državna agencija ili državni subjekt odgovoran za administrativne funkcije u okviru ovog Sporazuma;
6. „Konvencija” znači Konvencija o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, otvorena za potpisivanje u Chicagu 7. prosinca 1944., i uključuje:
 - (a) sve izmjene koje su stupile na snagu u skladu s člankom 94. točkom (a) Konvencije i koje su ratificirale i Armenija i država članica EU-a ili države članice EU-a, i koje su relevantne za predmetno pitanje; te
 - (b) sve priloge ili sve izmjene prilogâ donesene u skladu s člankom 90. Konvencije, u mjeri u kojoj se taj prilog ili ta izmjena u bilo kojem trenutku primjenjuje i na Armeniju i na državu članicu EU-a ili na države članice EU-a, i koji su relevantni za predmetno pitanje;

7. „puni trošak” znači trošak pružanja usluge uvećan za razuman iznos administrativnih troškova;
8. „međunarodni zračni prijevoz” znači zračni prijevoz koji prolazi zračnim prostorom koji se nalazi iznad državnog područja više od jedne države;
9. „glavno poslovno sjedište” znači glavno sjedište ili registrirani ured zračnog prijevoznika na državnom području stranke u kojoj se izvršavaju glavne financijske funkcije i provodi operativni nadzor nad zračnim prijevoznikom, uključujući upravljanje kontinuiranom plovidbenošću;
10. „zaustavljanje u svrhe koje nisu povezane s prijevozom” znači slijetanje u bilo koju svrhu osim ukrcaja ili iskrcaja putnika, prtljage, tereta ili pošte u zračnom prijevozu;
11. „tarife zračnog prijevoza” znači cijene koje se za zračni prijevoz putnika (uključujući sve ostale povezane vrste prijevoza) plaćaju zračnim prijevoznicima ili njihovim zastupnicima ili drugim prodavateljima karata te uvjeti pod kojima se te cijene primjenjuju, uključujući naknadu i uvjete koji se nude agenciji te ostalim pomoćnim službama;
12. „vozarine zračnog prijevoza” znači cijene koje se plaćaju za zračni prijevoz tereta (uključujući sve ostale povezane vrste prijevoza) te uvjeti pod kojima se te cijene primjenjuju, uključujući naknadu i uvjete koji se nude agenciji te ostalim pomoćnim službama;

13. „državno područje” znači, kad je riječ o Armeniji, državno područje Republike Armenije i, kad je riječ o Europskoj uniji i državama članicama EU-a, kopneno područje, unutarnje vode i teritorijalno more država članica EU-a na koje se primjenjuju Ugovori EU-a i u skladu s uvjetima utvrđenima u Ugovorima EU-a, te zračni prostor iznad njih;
14. „korisnička naknada” znači naknada koja se naplaćuje zračnim prijevoznicima za korištenje objekata ili usluga u zračnim lukama, u području okoliša u zračnim lukama, u području zračne plovidbe ili zaštite zračnog prometa, uključujući povezane usluge i objekte;
15. „samostalno obavljanje usluga” znači situacija u kojoj korisnik zračne luke izravno pruža sam za sebe jednu ili više kategorija zemaljskih usluga i za pružanje takvih usluga ne sklapa ugovor bilo koje vrste s trećom osobom; za potrebe ove definicije korisnici zračne luke ne smatraju se u međusobnim odnosima trećim osobama ako:
- (a) jedan korisnik ima većinski udio u vlasništvu drugog; ili
 - (b) jedno te isto tijelo ima većinski udio u vlasništvu oba korisnika zračne luke;
16. „pravo pete slobode” znači pravo ili povlastica koju jedna država („država davateljica”) daje zračnim prijevoznicima iz druge države („država primateljica”) za pružanje usluga međunarodnog zračnog prijevoza između državnog područja države davateljice i državnog područja treće države, pod uvjetom da se polazište ili odredište tih usluga nalazi na državnom području države primateljice;
17. „treća zemlja” znači zemlja koja nije država članica EU-a ili Armenija.

GLAVA I.

GOSPODARSKE ODREDBE

ČLANAK 3.

Dodjela prava

1. Prava utvrđena u ovom članku podliježu prijelaznim odredbama sadržanima u Prilogu I. ovom Sporazumu.

Prava prometovanja i popis ruta

2. Svaka stranka drugoj stranci na nediskriminirajućoj osnovi dodjeljuje sljedeća prava kako bi zračni prijevoznici iz druge stranke mogli obavljati međunarodni zračni prijevoz:

- (a) pravo letenja preko njezina državnog područja bez slijetanja;
- (b) pravo zaustavljanja na njezinu državnom području u svrhe koje nisu povezane s prijevozom;

(c) pravo obavljanja redovitog i neredovitog međunarodnog zračnog prijevoza putnika, tereta ili kombinacije tereta i putnika između točaka¹ na sljedećim rutama:

i. za zračne prijevoznike iz Europske unije:

točke u Europskoj uniji – međutočke na državnim područjima partnerâ u okviru Europske politike susjedstva², stranaka Multilateralnog sporazuma o uspostavi Europskog zajedničkog zračnog prostora³ ili država članica Europskog udruženja za slobodnu trgovinu⁴ – točke u Armeniji – daljnje točke;

¹ Upućivanje na točke u ovom članku smatra se upućivanjem na međunarodno priznate zračne luke.

² Vidjeti: Zaključci Vijeća od 16. lipnja 2003. doneseni zajedno s Komunikacijom Komisije o Europskoj politici susjedstva od 12. svibnja 2004., koju je Vijeće podržalo u svojim zaključcima od 14. lipnja 2004.

³ Multilateralni sporazum između Europske zajednice i njezinih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, bivše jugoslavenske republike Makedonije, Republike Islanda, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunjske, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih naroda u Kosovu (¹) o uspostavi Europskog zajedničkog zračnog prostora (SL EU L 285, 16.10.2006., str. 3.) (¹ U skladu s Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a 1244 od 10. lipnja 1999.).

⁴ Republika Island, Kneževina Lihtenštajn, Kraljevina Norveška i Švicarska Konfederacija.

- ii. za zračne prijevoznike iz Armenije:

točke u Armeniji – međutočke na državnim područjima partnerâ u okviru Europske politike susjedstva, stranaka Multilateralnog sporazuma o uspostavi Europskog zajedničkog zračnog prostora ili država članica Europskog udruženja za slobodnu trgovinu – točke u Europskoj uniji;

- (d) druga prava utvrđena u ovom Sporazumu.

Operativna fleksibilnost

3. Zračni prijevoznici iz svake stranke mogu u pogledu bilo kojeg leta ili svih letova i prema vlastitom nahođenju na rutama navedenima u stavku 2.:

- (a) izvoditi letove u jednom ili drugom smjeru ili u oba smjera;
- (b) kombinirati različite brojeve letova u jednoj zrakoplovnoj operaciji;
- (c) opsluživati međutočke, daljnje točke i točke na državnim područjima stranaka u bilo kojoj kombinaciji i bilo kojim redoslijedom u skladu s odredbama stavka 2.;
- (d) izostaviti zaustavljanja na bilo kojoj točki ili bilo kojim točkama;

- (e) prebaciti promet s bilo kojeg svojeg zrakoplova na bilo koji drugi vlastiti zrakoplov na bilo kojoj točki (promjena zrakoplova uz zadržavanje istog broja leta);
- (f) zaustaviti se na bilo kojoj točki na državnom području bilo koje od stranaka ili izvan tog državnog područja;
- (g) obavljati tranzitni promet preko državnog područja druge stranke;
- (h) objediniti promet na istom zrakoplovu bez obzira na to odakle potječe takav promet; te
- (i) opsluživati više od jedne točke u istoj usluzi (koterminalizacija).

Operativna fleksibilnost predviđena u ovom stavku može se ostvarivati bez ograničenja u pogledu smjera ili geografskog ograničenja i bez gubitka bilo kojeg prava obavljanja prijevoza koji je inače dopušten na temelju ovog Sporazuma, pod uvjetom da:

- (a) se uslugama zračnih prijevoznika iz Armenije opslužuje točka u Armeniji;
- (b) se uslugama zračnih prijevoznika iz Europske unije opslužuje točka u Europskoj uniji.

4. Svaka stranka dopušta zračnim prijevoznicima da odrede učestalost i kapacitet međunarodnog zračnog prijevoza koji nude na temelju komercijalnih posebnosti tržišta. U skladu s tim pravom ni jedna od stranaka ne ograničava jednostrano količinu prometa, učestalost ili redovitost usluge, određivanje ruta, polazište ili odredište prometa, tipove zrakoplova koje upotrebljavaju zračni prijevoznici iz druge stranke, osim zbog carinskih, tehničkih, operativnih razloga, okolišnih razloga ili razloga zaštite zdravlja te razloga sigurnosti upravljanja zračnim prometom ili ako je drugačije predviđeno u ovom Sporazumu.

5. Zračni prijevoznici iz svake stranke mogu pružati usluge, uključujući u okviru dogovorâ o skupnoj oznaci, na svakoj točki koja se nalazi u trećoj zemlji koja nije obuhvaćena posebnim rutama, pod uvjetom da ne ostvaruju prava pete slobode.

6. Ništa se u ovom Sporazumu ne tumači kao:

- (a) dodjeljivanje zračnim prijevoznicima iz Armenije prava na ukrcaj u bilo kojoj državi članici EU-a putnika, prtljage, tereta ili pošte, koji se prevoze uz naknadu i čije je odredište druga točka u toj istoj državi članici EU-a;
- (b) dodjeljivanje zračnim prijevoznicima iz Europske unije prava na ukrcaj u Armeniji putnika, prtljage, tereta ili pošte, koji se prevoze uz naknadu i čije je odredište druga točka u Armeniji.

7. U ostvarivanju svojih prava i izvršavanju svojih obveza na temelju ovog Sporazuma stranke se suzdržavaju od svakog oblika diskriminacije zračnih prijevoznika iz druge stranke, a posebno na temelju državne pripadnosti.

8. Neovisno o drugim odredbama ovog Sporazuma, svaka stranka ima pravo odbiti obavljanje međunarodnog zračnog prijevoza prema državnom području treće zemlje s kojom ta stranka nema diplomatske odnose, s tog državnog područja ili uz tranzit preko tog državnog područja.

ČLANAK 4.

Odobrenje za rad i tehnička dozvola

1. Po primitku zahtjeva zračnog prijevoznika iz jedne stranke za izdavanje odobrenja za rad, druga stranka izdaje odgovarajuća odobrenja za rad i odgovarajuće tehničke dozvole po najkraćem mogućem postupku, pod uvjetom:

(a) za zračnog prijevoznika iz Armenije:

- i. da je glavno poslovno sjedište zračnog prijevoznika u Armeniji te da zračni prijevoznik ima važeću operativnu licenciju u skladu s pravom Armenije;
- ii. da Armenija, koja je izdala svjedodžbu svojem zračnom prijevozniku, provodi i održava učinkoviti regulatorni nadzor nad zračnim prijevoznikom te da je nadležno tijelo jasno identificirano; te
- iii. da je zračni prijevoznik, osim ako je drukčije određeno u članku 6., u vlasništvu, izravno ili većinskim udjelom, i pod učinkovitim nadzorom Armenije i/ili njezinih državljana;

- (b) za zračnog prijevoznika iz Europske unije:
- i. da je glavno poslovno sjedište zračnog prijevoznika na području Europske unije te da zračni prijevoznik ima važeću operativnu licenciju u skladu s pravom Europske unije;
 - ii. da država članica EU-a, koja je izdala svjedodžbu svojem zračnom prijevozniku, provodi i održava učinkoviti regulatorni nadzor nad zračnim prijevoznikom te da je nadležno tijelo jasno identificirano; te
 - iii. da je zračni prijevoznik, osim ako je drukčije određeno u članku 6., u vlasništvu, izravno ili većinskim udjelom, i pod učinkovitim nadzorom države članice ili država članica Europske unije ili Europskog udruženja slobodne trgovine i/ili državljana tih država članica;
- (c) da se poštuju članci 14. i 15. ovog Sporazuma; te
- (d) da zračni prijevoznik ispunjava uvjete propisane u zakonima i propisima koje stranka koja razmatra zahtjev uobičajeno primjenjuje na obavljanje operacija u međunarodnom zračnom prijevozu.

2. Kad izdaju odobrenja za rad i tehničke dozvole, stranke su dužne postupati prema svim prijevoznicima iz druge stranke bez diskriminacije.

3. Po primitku zahtjeva za odobrenje za rad koji je podnio zračni prijevoznik iz jedne stranke, druga stranka priznaje svako utvrđivanje sposobnosti ili državne pripadnosti koje je provela prva stranka u vezi s tim zračnim prijevoznikom kao da su to utvrđivanje provela njezina vlastita nadležna tijela i ne istražuje dodatno ta pitanja, osim kako je predviđeno u drugom i trećem podstavku.

Ako po primitku zahtjeva za odobrenje za rad koji je podnio zračni prijevoznik ili nakon izdavanja takvog odobrenja nadležna tijela stranke koja je primila zahtjev imaju konkretan razlog da posumnjaju da, usprkos utvrđivanju koje je provela druga stranka, nisu ispunjeni uvjeti predviđeni u stavku 1. za izdavanje odgovarajućih odobrenja za rad ili tehničkih dozvola, stranka koja je primila zahtjev o tome odmah obavješćuje drugu stranku uz navođenje bitnih razloga za svoju sumnju. U tom slučaju bilo koja stranka može zatražiti savjetovanje, u kojem mogu sudjelovati predstavnici nadležnih tijela stranaka, ili može zatražiti dodatne informacije relevantne za tu sumnju, a zahtjevu za savjetovanje mora se udovoljiti što je prije moguće. Ako se pitanje ne riješi, bilo koja stranka može ga uputiti Zajedničkom odboru iz članka 23. („Zajednički odbor”).

Ovaj stavak ne obuhvaća priznavanje utvrđivanja koja se odnose na certifikate ili dozvole povezane sa sigurnošću, sigurnosne mjere ili pokrivenost osiguranjem.

ČLANAK 5.

Odbijanje, opoziv, suspenzija ili ograničenje odobrenja za rad i tehničke dozvole

1. Bilo koja stranka može odbiti, opozvati, suspendirati, uvesti uvjete za ili ograničiti odobrenja za rad ili tehničke dozvole ili na neki drugi način odbiti, suspendirati, uvesti uvjete za ili ograničiti operacije zračnog prijevoznika iz druge stranke:

(a) za zračnog prijevoznika iz Armenije:

- i. ako glavno poslovno sjedište zračnog prijevoznika nije u Armeniji ili ako zračni prijevoznik nema važeću operativnu licenciju u skladu s pravom Armenije;
- ii. ako Armenija, koja je izdala svjedodžbu svojem zračnom prijevozniku, ne provodi ili ne održava učinkoviti regulatorni nadzor nad zračnim prijevoznikom ili ako nadležno tijelo nije jasno identificirano; ili
- iii. ako zračni prijevoznik, osim ako je drukčije određeno u članku 6., nije u vlasništvu, izravno ili većinskim udjelom, ili pod učinkovitim nadzorom Armenije i/ili njezinih državljana;

(b) za zračnog prijevoznika iz Europske unije:

- i. ako glavno poslovno sjedište zračnog prijevoznika nije na području Europske unije ili ako zračni prijevoznik nema važeću operativnu licenciju u skladu s pravom Europske unije;
- ii. ako država članica EU-a, koja je izdala svjedodžbu svojem zračnom prijevozniku, ne provodi ili ne održava učinkoviti regulatorni nadzor nad zračnim prijevoznikom ili ako nadležno tijelo nije jasno identificirano; ili
- iii. ako zračni prijevoznik, osim ako je drukčije određeno u članku 6., nije u vlasništvu, izravno ili većinskim udjelom, ili pod učinkovitim nadzorom države članice ili država članica Europske unije ili Europskog udruženja slobodne trgovine i/ili njihovih državljana;

(c) ako se ne poštuju članci 8., 14. i 15.; ili

(d) ako zračni prijevoznik ne poštuje zakone i propise iz članka 7. ili zakone i propise koje stranka koja razmatra zahtjev uobičajeno primjenjuje na obavljanje operacija u međunarodnom zračnom prijevozu.

2. Osim ako je radi sprečavanja daljnje neusklađenosti sa stavkom 1. točkom (c) ili točkom (d) neophodno poduzeti hitne mjere, prava utvrđena u ovom članku ostvaruju se samo nakon savjetovanja s drugom strankom.

3. Ovim se člankom ne ograničavaju prava bilo koje stranke da odbije, opozove, suspendira, uvede uvjete za ili ograniči odobrenja za rad ili tehničke dozvole zračnog prijevoznika ili zračnih prijevoznika iz druge stranke u skladu s člankom 14. ili člankom 15.

ČLANAK 6.

Ulaganja u zračne prijevoznike

1. Neovisno o člancima 4. i 5. i nakon što u skladu s člankom 23. stavkom 8. Zajednički odbor provede provjeru da na temelju vlastitih zakona svaka od stranaka ili njezini državljani mogu steći većinski udio u vlasništvu ili ostvarivati učinkoviti nadzor nad zračnim prijevoznikom iz druge stranke, stranke mogu dopustiti da države članice EU-a ili njihovi državljani steknu većinski udio u vlasništvu ili ostvaruju učinkoviti nadzor nad zračnim prijevoznikom iz Armenije ili da Armenija ili njezini državljani steknu većinski udio u vlasništvu ili ostvaruju učinkoviti nadzor nad zračnim prijevoznikom iz Europske unije u skladu sa stavkom 2. ovog članka.

2. U vezi sa stavkom 1. ovog članka ulaganja stranaka ili njihovih državljana u zračne prijevoznike dopuštaju se pojedinačno na temelju prethodne odluke Zajedničkog odbora u skladu s člankom 23. stavkom 2.

U toj se odluci navode uvjeti povezani s pružanjem dogovorenih usluga u okviru ovog Sporazuma i usluga između trećih zemalja i stranaka. Članak 23. stavak 11. ne primjenjuje se na tu odluku.

ČLANAK 7.

Usklađenost sa zakonima i propisima

1. Kad zrakoplov ulazi na državno područje jedne od stranaka, izlazi iz tog državnog područja ili leti u tom državnom području, zračni prijevoznici iz druge stranke dužni su poštovati zakone i propise koji se primjenjuju na državnom području stranke o čijem je državnom području riječ u pogledu ulaska zrakoplova kojim se obavlja međunarodni zračni prijevoz na to državno područje, izlaska zrakoplova kojim se obavlja međunarodni zračni prijevoz s tog državnog područja ili letenja zrakoplova kojim se obavlja međunarodni zračni prijevoz u tom državnom području.
2. Kad zrakoplov ulazi na državno područje jedne od stranaka, izlazi iz tog državnog područja ili leti u tom državnom području, putnici, posada, prtljaga, teret ili pošta zračnih prijevoznika iz druge stranke, ili bilo tko tko djeluje u njihovo ime, dužni su poštovati zakone i propise koji se primjenjuju na državnom području stranke o čijem je državnom području riječ u pogledu ulaska putnika, posade, prtljage, tereta ili pošte u zrakoplovu na to državno područje, njihovih aktivnosti na tom državnom području ili njihova izlaska s tog državnog područja (uključujući propise koji se odnose na ulazak, odobrenje, imigraciju, putovnice, carinu i karantenu te, ako je riječ o pošti, poštanske propise).
3. Stranke dopuštaju, na svojem državnom području, zračnim prijevoznicima iz druge stranke da poduzmu mjere s ciljem osiguravanja da se prevoze samo osobe koje imaju putne isprave potrebne za ulazak na državno područje druge stranke ili za tranzit preko državnog područja drug stranke.

ČLANAK 8.

Pošteno tržišno natjecanje

1. Stranke priznaju da je njihov zajednički cilj imati pošteno i konkurentno okruženje te poštene i jednake prilike kako bi se trgovačkim društvima iz obiju stranaka koja sudjeluju u pružanju usluga zračnog prijevoza omogućilo da se natječu u pružanju dogovorenih usluga na utvrđenim rutama. Stoga stranke poduzimaju sve odgovarajuće mjere kako bi osigurale potpunu provedbu ovog cilja.
2. Stranke potvrđuju da je slobodno, pošteno i neometano tržišno natjecanje važno za promicanje ciljeva ovog Sporazuma i smatraju da su za učinkovito pružanje usluga zračnog prijevoza važni sveobuhvato pravo u području tržišnog natjecanja i neovisno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja te pouzdana i djelotvorna provedba njihovih prava tržišnog natjecanja. Pravo tržišnog natjecanja svake od stranaka kojim se uređuju pitanja obuhvaćena ovim člankom, s njegovim povremenim izmjenama, primjenjuje se na operacije zračnih prijevoznika na području pod jurisdikcijom odgovarajuće stranke. Stranke dijele ciljeve usklađenosti i konvergencije prava tržišnog natjecanja te njegove djelotvorne primjene. Stranke surađuju, kad je to potrebno i relevantno, na djelotvornoj primjeni prava tržišnog natjecanja, među ostalim i dopuštajući, u skladu sa svojim propisima i sudskom praksom, da njihova trgovačka društva ili drugi državljani daju informacije koje su važne za mjeru u području prava tržišnog natjecanja koju poduzimaju tijela za zaštitu tržišnog natjecanja druge stranke.

3. Ništa u ovom Sporazumu ne utječe na, ograničava niti ugrožava, na bilo koji način, autoritet i ovlasti relevantnih tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i sudova bilo koje stranke (i Europske komisije), a sva pitanja koja se odnose na provedbu zakonodavstva u području tržišnog natjecanja i dalje su u isključivoj nadležnosti tih tijela i tih sudova. Stoga se ni jednom mjerom koju neka od stranaka poduzme na temelju ovog članka ne dovode u pitanje moguće mjere koje poduzimaju ta tijela i ti sudovi.

4. Svaka mjera poduzeta na temelju ovog članka pod isključivom je odgovornosti stranaka i usmjerena je isključivo prema drugoj stranci ili trgovačkim društvima koja pružaju usluge zračnog prijevoza s odredištem u strankama ili s polazištem iz stranaka. Takva mjera ne može biti predmet postupka za rješavanje spora predviđenog u članku 24.

5. Svaka stranka dužna je ukinuti sve oblike diskriminacije ili nepoštenih praksi koje bi mogle negativno utjecati na mogućnost za trgovačka društva iz druge stranke koja sudjeluju u pružanju usluga zračnog prijevoza da se natječu u pružanju usluga zračnog prijevoza uz uvjete poštenog i jednakog tržišnog natjecanja.

6. Ni jedna stranka ne smije davati niti dopustiti davanje subvencija ili državnih potpora bilo kojem trgovačkom društvu ako bi te subvencije ili državne potpore mogle znatno i negativno utjecati na mogućnost za trgovačka društva iz druge stranke da se natječu u pružanju usluga zračnog prijevoza uz uvjete poštenog i jednakog tržišnog natjecanja. Takve subvencije ili potpore mogu uključivati, ali nisu ograničene na: unakrsno subvencioniranje, pokrivanje gubitaka iz redovnog poslovanja, pribavljanje kapitala, bespovratna sredstva, jamstva, zajmove ili osiguranje po povlaštenim uvjetima, zaštitu od stečaja, odustajanje od naplate dugovanja, odustajanje od uobičajenog povrata na uložena javna sredstva, porezne olakšice ili oslobođenja od poreza, naknade za financijske obveze koje nameću tijela javne vlasti i pristup, na diskriminacijskoj ili nekomercijalnoj osnovi, objektima odnosno uslugama u zračnoj plovidbi ili u zračnim lukama, gorivu, zemaljskim uslugama, sigurnosti, računalnim sustavima rezervacija, dodjeli slotova ili drugim povezanim objektima odnosno uslugama potrebnima za pružanje usluga zračnog prijevoza.

7. Ako stranka daje subvencije ili državne potpore trgovačkom društvu, ona primjerenim sredstvima osigurava da te mjere budu transparentne, a među tim sredstvima može biti i zahtjev da trgovačko društvo jasno i odvojeno navede tu subvenciju ili tu potporu u svojim financijskim izvještajima.

8. Na zahtjev druge stranke svaka stranka toj drugoj stranci u razumnom roku dostavlja financijske izvještaje koji se odnose na subjekte pod jurisdikcijom prve stranke i sve ostale informacije koje druga stranka može razumno zatražiti kako bi osigurala da se poštuju odredbe ovog članka. To može uključivati detaljne informacije o subvencijama ili potporama. Stranka koja traži pristup informacijama može biti dužna postupati s tim informacijama na povjerljiv način.

9. Ne dovodeći u pitanje mjere koje je poduzelo relevantno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja ili koje je poduzeo sud radi provedbe pravila iz stavaka 5. i 6.:

- (a) ako jedna stranka smatra da je trgovačko društvo izloženo diskriminaciji ili nepoštenoj poslovnoj praksi u smislu stavka 5. ili stavka 6. i da se to može dokazati, ta stranka može drugoj stranci dostaviti svoje primjedbe u pisanom obliku. Nakon što je obavijestila drugu stranku, stranka se može obratiti i nadležnim vladinim subjektima na državnom području druge stranke, među ostalim i subjektima na središnjoj, regionalnoj, provincijskoj ili lokalnoj razini, kako bi raspravila pitanja na koja se odnosi ovaj članak. Osim toga, stranka može zatražiti savjetovanje s drugom strankom o tom pitanju kako bi se riješio problem. Ta savjetovanja počinju u roku od 30 dana od primitka zahtjeva. U međuvremenu, stranke razmjenjuju dovoljno informacija kako bi omogućile potpuno razmatranje primjedbe koju je iznijela jedna od stranaka;
- (b) ako stranke ne uspiju riješiti problem savjetovanjem u roku od 30 dana od početka savjetovanja ili ako savjetovanje ne započne u roku od 30 dana od primitka zahtjeva koji se odnosi na navodno kršenje stavka 5. ili stavka 6., stranka koja je zatražila savjetovanje ima pravo dotičnim trgovačkim društvima iz druge stranke suspendirati ostvarivanje prava koja su utvrđena u ovom Sporazumu tako što odbija, opoziva ili suspendira odobrenje za rad/dozvolu ili nameće uvjete koje smatra nužnima za ostvarivanje tih prava ili uvodi pristojbe ili poduzima druge mjere. Sve mjere poduzete na temelju ovog stavka moraju biti primjerene, razmjerne te u pogledu područja primjene i trajanja ograničene na ono što je prijeko potrebno.

10. Svaka stranka djelotvorno primjenjuje protumonopolske zakone u skladu sa stavkom 2. te trgovačkim društvima zabranjuje:

- (a) da u suradnji s drugim društvom sklapaju sporazume, donose odluke ili sudjeluju u usklađenim djelovanjima, koji mogu utjecati na usluge zračnog prijevoza s odredištem u toj stranci ili s polazištem iz te stranke, i čiji je cilj ili posljedica sprečavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja. Ova se zabrana može proglasiti neprimjenjivom ako takvi sporazumi, takve odluke ili takve prakse doprinose poboljšanju stvaranja ili distribucije usluga ili promicanju tehničkog ili gospodarskog napretka, a istodobno potrošačima omogućuju pravedan udio u koristi koja iz njih proizlazi i pri tome: i. dotičnim trgovačkim društvima ne nameću ograničenja koja nisu nužna za postizanje navedenih ciljeva; ii. tim zračnim prijevoznicima ne pružaju mogućnost isključivanja konkurencije s tržišta s obzirom na znatan dio dotičnih proizvoda; te
- (b) da zloupotrebljavaju vladajući položaj na način koji može utjecati na usluge zračnog prijevoza s odredištem u toj stranci ili s polazištem iz te stranke.

11. Svaka stranka povjerava provedbu protumonopolskih zakona iz stavka 10. isključivo svojem relevantnom i neovisnom tijelu za zaštitu tržišnog natjecanja ili svojem sudu.

12. Ne dovodeći u pitanje mjere koje je poduzelo relevantno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja ili sud radi provedbe pravila iz stavka 10., ako jedna od stranaka smatra da je pojedino trgovačko društvo izloženo navodnom kršenju stavka 10. i da se to može dokazati, ta stranka može drugoj stranci dostaviti svoje primjedbe u pisanom obliku. Nakon što je obavijestila drugu stranku, stranka se može obratiti i nadležnim vladinim subjektima na državnom području druge stranke, među ostalim i subjektima na središnjoj, regionalnoj, provincijskoj ili lokalnoj razini, kako bi raspravila pitanja na koja se odnosi ovaj članak. Osim toga, stranka može zatražiti savjetovanje s drugom strankom o tom pitanju kako bi se riješio problem. Ta savjetovanja počinju u roku od 30 dana od primitka zahtjeva. U međuvremenu, stranke razmjenjuju dovoljno informacija kako bi omogućile potpuno razmatranje primjedbe koju je iznijela jedna od stranaka.

13. Ako stranke ne uspiju riješiti problem savjetovanjem u roku od 30 dana od početka savjetovanja ili ako savjetovanje ne započne u roku od 30 dana od primitka zahtjeva koji se odnosi na navodno kršenje stavka 10. i ako relevantno tijelo za zaštitu tržišnog natjecanja ili sud utvrdi kršenje protumonopolskih zakona, stranka koja je zatražila savjetovanje ima pravo dotičnim trgovačkim društvima iz druge stranke suspendirati ostvarivanje prava koja su utvrđena u ovom Sporazumu tako što odbija, opoziva ili suspendira odobrenje za rad/dozvolu ili nameće uvjete koje smatra nužnima za ostvarivanje tih prava ili uvodi pristojbe ili poduzima druge mjere. Sve mjere poduzete na temelju stavka moraju biti primjerene, razmjerne te u pogledu područja primjene i trajanja ograničene na ono što je prijeko potrebno.

ČLANAK 9.

Komercijalne mogućnosti

1. Podložno prijelaznim odredbama iz Priloga I. stranke osiguravaju da njihovo relevantno zakonodavstvo, pravila ili postupci budu usklađeni s regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zračni prijevoz utvrđenima u dijelu A Priloga II.
2. Stranke se slažu da bi prepreke poslovanju na koje nailaze komercijalni operatori mogle negativno utjecati na koristi koje se žele postići ovim Sporazumom. Stranke stoga ulaze u djelotvoran i recipročan proces uklanjanja prepreka poslovanju na koje nailaze komercijalni operatori iz obiju stranaka ako takve prepreke mogu negativno utjecati na komercijalne operacije, uzrokovati narušavanje tržišnog natjecanja ili utjecati na jednake prilike za tržišno natjecanje.
3. Od zračnih prijevoznika iz dviju stranaka ne zahtijeva se zadržavanje lokalnog sponzora.
4. Zajednički odbor razvija proces suradnje u vezi s poslovanjem i komercijalnim mogućnostima, prati napredak ostvaren u djelotvornom uklanjanju prepreka poslovanju na koje nailaze komercijalni operatori i redovno preispituje kretanja, među ostalim i kada je riječ o kretanjima u smislu zakonodavnih i regulatornih izmjena. U skladu s člankom 23. stranka može zatražiti sastanak Zajedničkog odbora radi rasprave o svakom pitanju povezanom s primjenom ovog članka.

5. Zračni prijevoznici iz svake stranke imaju pravo na državnom području druge stranke slobodno uspostaviti urede i objekte ako su takvi uredi i objekti potrebni za pružanje usluga zračnog prijevoza te za promicanje i prodaju usluga zračnog prijevoza i povezane aktivnosti, uključujući pravo prodaje i izdavanja karata ili manifesta u zračnom prijevozu, vlastitih ili onih drugih zračnih prijevoznika.

6. Zračni prijevoznici iz svake stranke imaju pravo, u skladu sa zakonima i drugim propisima druge stranke u vezi s ulaskom, boravištem i zapošljavanjem, dovesti i zadržati na državnom području druge stranke svoje rukovodeće, prodajno, tehničko, operativno i drugo stručno osoblje koje je potrebno za podršku pružanju usluga zračnog prijevoza. Obje su stranke dužne olakšati i ubrzati dodjelu odobrenja za rad, ako su ona potrebna, za osoblje zaposleno u uredima u skladu s ovim stavkom, uključujući za ono osoblje koje obavlja određene privremene poslove čije trajanje ne premašuje 90 dana, podložno relevantnim važećim zakonima i propisima.

7. Ne dovodeći u pitanje drugi podstavak, svaki zračni prijevoznik ima u vezi sa zemaljskim uslugama na državnom području druge stranke:

- (a) pravo na obavljanje vlastitih zemaljskih usluga (samostalno obavljanje usluga); ili
- (b) pravo na odabir među konkurentskim dobavljačima, uključujući druge zračne prijevoznike, koji pružaju zemaljske usluge u cijelosti ili djelomično, ako je tim dobavljačima dopušten pristup tržištu na temelju zakona i propisa svake od stranaka i ako su takvi dobavljači prisutni na tržištu.

Prava iz prvog podstavka točaka (a) i (b) podliježu samo specifičnim ograničenjima u smislu raspoloživog prostora ili kapaciteta koja proizlaze iz potrebe za održavanjem sigurnog rada zračne luke. Ako je na temelju takvih ograničenja samostalno obavljanje usluga ograničeno, spriječeno ili isključeno i ako nema stvarnog tržišnog natjecanja među dobavljačima koji pružaju zemaljske usluge, dotična stranka osigurava da sve takve usluge budu dostupne svim zračnim prijevoznicima na jednakoj i primjerenoj osnovi; cijene tih usluga određuju se prema relevantnim, objektivnim, transparentnim i nediskriminirajućim kriterijima.

8. Svaki pružatelj zemaljskih usluga, neovisno o tome je li zračni prijevoznik, ima u vezi sa zemaljskim uslugama na državnom području druge stranke pravo pružati te usluge zračnim prijevoznicima koji posluju u istoj zračnoj luci, ako je ovlašten za to i u skladu s primjenjivim zakonima i propisima.

9. Svaka stranka osigurava da se njezini propisi, smjernice i postupci za dodjelu slotova u zračnim lukama koje se nalaze na njezinu državnom području primjenjuju neovisno, transparentno, djelotvorno, nediskriminirajuće i pravodobno.

10. Stranka može u isključivo informativne svrhe zahtijevati da je se obavješćuje o operativnim planovima, programima ili rasporedima usluga zračnog prijevoza koje se pružaju u okviru ovog Sporazuma kako bi mogla provjeriti poštuju li se prava dodijeljena u okviru ovog Sporazuma. Ako stranka zahtijeva takvo obavješćivanje, dužna je na najmanju moguću mjeru ismanjiti administrativno opterećenje koja zbog zahtjevâ i postupaka u pogledu obavješćivanja nastaje za posrednike u zračnom prijevozu i za zračne prijevoznike iz druge stranke.

11. Svaki zračni prijevoznik iz svake stranke može se baviti prodajom usluga zračnog prijevoza i povezanih usluga na državnom području druge stranke, izravno ili, prema nahodjenju zračnog prijevoznika, preko svojih prodajnih zastupnika, preko drugih posrednika koje imenuje zračni prijevoznik ili putem interneta ili bilo kojeg drugog dostupnog kanala. Svaki zračni prijevoznik ima pravo prodavati takve prijevozne usluge i povezane usluge, a svaka osoba smije ih slobodno kupovati u valuti tog državnog područja ili u slobodno konvertibilnim valutama.

12. Zračnim prijevoznicima iz svake stranke dopušteno je na državnom području druge stranke plaćati troškove nastale na tom državnom području, uključujući kupovinu goriva i plaćanje naknada zračne luke, u lokalnoj valuti. Zračni prijevoznici iz svake stranke mogu, prema vlastitom nahodjenju, na državnom području druge stranke takve troškove plaćati u slobodno konvertibilnim valutama prema tržišnom tečaju.

13. Svaki zračni prijevoznik ima pravo na zahtjev provesti konverziju lokalnih prihoda u slobodno konvertibilne valute te u svakom trenutku i na bilo koji način doznačiti te prihode s državnog područja druge stranke u zemlju po vlastitom izboru. Konverzije i doznake dopuštaju se odmah, bez ograničenja ili oporezivanja koja bi se odnosila na njih, prema tečaju primjenjivom za tekuće transakcije i uz doznačivanje na dan kad prijevoznik podnese prvi zahtjev za doznačivanje te ne podliježu nikakvim naknadama osim naknada koje banke uobičajeno naplaćuju za provedbu takvih konverzija i doznaka.

14. Kad pruža ili nudi usluge u okviru ovog Sporazuma, svaki zračni prijevoznik iz bilo koje strane može sklapati dogovore o zajedničkom plasiranju na tržište, kao što su dogovori o rezervaciji kapaciteta ili dogovori o skupnoj oznaci, s:

- (a) bilo kojim zračnim prijevoznikom ili zračnim prijevoznicima iz stranaka;
- (b) bilo kojim zračnim prijevoznikom ili zračnim prijevoznicima iz treće zemlje; i
- (c) bilo kojim površinskim (kopnenim ili morskim) prijevoznikom iz bilo koje zemlje;

pod uvjetom i. da prijevoznik koji pruža uslugu ima odgovarajuća prava prometovanja, ii. da prijevoznici koji komercijaliziraju uslugu imaju odgovarajuća prava na dotične rute; i iii. da ti dogovori ispunjavaju zahtjeve u pogledu sigurnosti i konkurentnosti koji se obično primjenjuju na takve dogovore.

15. Kad je riječ o putničkom prijevozu koji je prodan u okviru dogovora o zajedničkom plasiranju na tržište, kupca se na mjestu prodaje, ili u svakom slučaju u trenutku prijave za let ili prije ukrcaja, kada se radi o letu uz presjedanje bez prijave za let, mora obavijestiti o tome koji će prijevoznik izvršiti prijevoz za svaki dio usluge.

16. Kad je riječ o putničkom prijevozu, pružatelji usluga površinskog prijevoza ne podliježu zakonima i propisima kojima se uređuje zračni prijevoz isključivo zbog toga što površinski prijevoz izvodi zračni prijevoznik pod svojim imenom.

17. Neovisno o drugim odredbama ovog Sporazuma, zračnim prijevoznicima i neizravnim pružateljima usluga prijevoza tereta iz stranaka dopušta se, bez ograničenja, da se u vezi s međunarodnim zračnim prometom koriste bilo kojim sredstvom za površinski prijevoz tereta do bilo koje točke na državnim područjima stranaka ili u trećim zemljama, ili od bilo koje takve točke, uključujući prijevoz do i od svih međunarodno priznatih zračnih luka koje raspolažu carinskim objektima i uključujući, ako je to primjenjivo, pravo prijevoza tereta pod carinskim nadzorom, u skladu s primjenjivim zakonima i propisima. Taj teret, bilo da se prevozi površinom ili zrakom, ima pristup carinskim postupcima i objektima u zračnim lukama. Zračni prijevoznici mogu odabrati da sami obavljaju vlastiti površinski prijevoz ili da ga obavljaju putem dogovorâ s drugim površinskim prijevoznicima, među ostalim i putem površinskog prijevoza koji obavljaju drugi zračni prijevoznici i neizravni pružatelji usluga zračnog prijevoza tereta. Takve usluge intermodalnog prijevoza tereta mogu se nuditi po jedinstvenoj paušalnoj cijeni koja obuhvaća kombinaciju zračnog i površinskog prijevoza, pod uvjetom da se pošiljatelj ne dovede u zabludu u vezi s činjenicama o takvom prijevozu.

18. Zračni prijevoznici iz svake stranke imaju pravo sklapanja dogovora o franšizingu ili brendingu s trgovačkim društvima, među ostalim i sa zračnim prijevoznicima, iz bilo koje stranke ili iz trećih zemalja, pod uvjetom da zračni prijevoznici imaju odgovarajuće odobrenje i da ispunjavaju uvjete propisane na temelju zakona i propisa koje stranke obično primjenjuju na takve dogovore, osobito one kojima se zahtijeva otkrivanje identiteta zračnog prijevoznika koji pruža uslugu.

19. Zračni prijevoznici iz svake stranke mogu sklopiti sporazume o davanju zrakoplova s posadom ili bez posade za pružanje usluga međunarodnog zračnog prijevoza s:

- (a) bilo kojim zračnim prijevoznikom ili zračnim prijevoznicima iz stranaka; i
- (b) bilo kojim zračnim prijevoznikom ili zračnim prijevoznicima iz treće zemlje;

pod uvjetom da svi sudionici u takvim sporazumima imaju odgovarajuća odobrenja i da ispunjavaju uvjete propisane na temelju zakona i propisa koje stranke primjenjuju na takve dogovore. Ni jedna stranka ne smije zahtijevati od zračnog prijevoznika koji pruža zrakoplove da ima prava prometovanja u okviru ovog Sporazuma za rute na kojima će zrakoplov obavljati operacije. Stranke mogu zahtijevati da te sporazume odobre njihova nadležna tijela. Ako stranka zahtijeva takvo odobrenje, dužna je na najmanju moguću mjeru smanjiti administrativno opterećenje koja zbog postupka za ishođenje odobrenja nastaje za zračne prijevoznike.

ČLANAK 10.

Carine i davanja

Po dolasku na državno područje jedne stranke zrakoplovi zračnih prijevoznika iz druge stranke kojima se obavljaju operacije međunarodnog zračnog prijevoza, njihova uobičajena oprema, gorivo, maziva, potrošni tehnički materijal, zemaljska oprema, rezervni dijelovi (uključujući motore), zalihe zrakoplova (uključujući predmete kao što su: hrana, piće, alkoholna pića, duhan i drugi proizvodi namijenjeni za prodaju putnicima ili za upotrebu od strane putnika u ograničenim količinama tijekom leta) i drugi predmeti namijenjeni za upotrebu ili upotrebljavani isključivo u vezi s radom ili opsluživanjem zrakoplova u međunarodnom zračnom prijevozu izuzimaju se, na temelju reciprociteta i pod uvjetom da ta oprema i te zalihe ostanu u zrakoplovu, od svih uvoznih ograničenja, poreza na imovinu i kapitalnih poreza, carina, trošarina i sličnih davanja i pristojbi:

- (a) koje su uvela nacionalna tijela, lokalna tijela ili Europska unija; i

(b) koji se ne temelje na trošku pruženih usluga.

2. Na temelju reciprociteta također se izuzimaju od poreza, nameta, carina, davanja i pristojbi iz stavka 1., uz iznimku pristojbi na temelju troška pruženih usluga:

(a) zalihe zrakoplova unesene na državno područje stranke ili dobavljene na državnom području stranke i ukrcane u zrakoplov, u razumnim količinama, predviđene za upotrebu u zrakoplovu zračnog prijevoznika iz druge stranke kojim se pružaju usluge međunarodnog zračnog prijevoza koji je na odlasku, među ostalim i u slučajevima kad se te zalihe trebaju koristiti na dijelu puta koji se izvodi iznad tog državnog područja;

(b) zemaljska oprema i rezervni dijelovi (uključujući motore) uneseni na državno područje stranke radi servisiranja, održavanja ili popravaka zrakoplova zračnog prijevoznika iz druge stranke kojima se pružaju usluge međunarodnog zračnog prijevoza;

(c) gorivo, maziva i potrošni tehnički materijal uneseni na državno područje jedne stranke ili dobavljeni na tom državnom području za upotrebu u zrakoplovu zračnog prijevoznika iz druge stranke kojim se pružaju usluge međunarodnog zračnog prijevoza, među ostalim i u slučajevima kad se te zalihe trebaju koristiti na dijelu puta koji se izvodi iznad tog državnog područja; te

(d) tiskani materijali, u skladu s carinskim zakonodavstvom svake stranke, uneseni na državno područje jedne stranke ili dobavljeni na tom državnom području i ukrcani za upotrebu u zrakoplovu zračnog prijevoznika iz druge stranke kojim se pružaju usluge međunarodnog zračnog prijevoza koji je na odlasku, među ostalim i u slučajevima kad se te zalihe trebaju koristiti na dijelu puta koji se izvodi iznad tog državnog područja.

3. Ništa u ovom Sporazumu ne sprečava stranku da na nediskriminirajući način uvede poreze, davanja, carine, naknade ili pristojbe za gorivo dobavljeno na njezinu državnom području za upotrebu u zrakoplovu zračnog prijevoznika koji obavlja prijevoz između dviju točaka koje se nalaze na njezinu državnom području.
4. Uobičajena oprema koja se nalazi u zrakoplovu, kao i materijal, zalihe i rezervni dijelovi iz stavaka 1. i 2. koji se obično drže u zrakoplovu čiji je operator zračni prijevoznik iz jedne stranke može se istovariti na državnom području druge stranke samo uz prethodno odobrenje carinskih tijela te stranke i može se zahtijevati da se čuvaju pod nadzorom ili kontrolom tih tijela, do njihova ponovnog izvoza ili raspolaganja njima na neki drugi način u skladu s carinskim propisima.
5. Izuzeća predviđena u ovom članku dostupna su i kad su zračni prijevoznici iz jedne stranke sklopili s drugim zračnim prijevoznikom, koji se koristi sličnim izuzećima koje je dodijelila druga stranka, ugovor o najmu ili prijenosu artikala iz stavaka 1. i 2. na državnom području druge stranke.
6. Ništa u ovom Sporazumu ne sprečava stranku da uvede poreze, davanja, carine, naknade ili pristojbe za robu koja se prodaje putnicima, a koja nije namijenjena za potrošnju u zrakoplovu, na dijelu usluge zračnog prijevoza između dviju točaka koje se nalaze na njezinu državnom području na kojima je dopušteno ukrcavanje ili iskrcavanje.
7. Prtljaga i teret u izravnom tranzitu preko državnog područja stranke izuzimaju se od poreza, carina, naknada i drugih sličnih pristojbi koji se ne temelje na trošku pružene usluge.

8. Može se zahtijevati da se oprema i zalihe iz stavaka 1. i 2. čuvaju pod nadzorom ili kontrolom nadležnih tijela.
9. Odredbe ovog Sporazuma ne utječu na područje poreza na dodanu vrijednost (PDV).
10. Ovim se Sporazumom ne dovode u pitanje odredbe sporazumâ između država članica EU-a i Armenije o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja dohotka i kapitala.

ČLANAK 11.

Korisničke naknade

1. Podložno prijelaznim odredbama iz Priloga I. stranke osiguravaju da njihovo relevantno zakonodavstvo, pravila ili postupci budu usklađeni s regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zračni prijevoz utvrđenima u dijelu A Priloga II.
2. Svaka stranka osigurava da su korisničke naknade koje njezina nadležna tijela za korisničke naknade ili nadležni subjekti za korisničke naknade mogu uvesti zračnim prijevoznicima iz druge stranke za korištenje uslugama zračne plovidbe i kontrole zračnog prometa povezane s troškovima i da nisu diskriminirajuće. U svakom se slučaju takve korisničke naknade ne smiju uvesti zračnim prijevoznicima iz druge stranke pod uvjetima koji su nepovoljniji od najpovoljnijih uvjeta koji su na raspolaganju bilo kojem drugom zračnom prijevozniku.

3. Svaka stranka osigurava da su korisničke naknade koje njezina nadležna tijela za korisničke naknade ili nadležni subjekti za korisničke naknade mogu uvesti zračnim prijevoznicima iz druge stranke za korištenje infrastrukture i usluga u zračnim lukama, infrastrukture i usluga za zaštitu zračnog prometa i povezane infrastrukture i povezanih usluga, uz iznimku korisničkih naknada koje se naplaćuju za usluge opisane u članku 9. stavku 7., nisu nepravедno diskriminirajuće, da te korisničke naknade ne diskriminiraju na temelju državne pripadnosti te da se te korisničke naknade ravnopravno raspodjeljuju među kategorijama korisnika. Ne dovodeći u pitanje članak 16. stavak 1., te korisničke naknade odražavaju, ali ne smiju premašiti, pune troškove koje nadležna tijela za korisničke naknade ili nadležni subjekti za korisničke naknade imaju za osiguravanje odgovarajuće infrastrukture i pružanje usluga u zračnim lukama te za osiguravanje infrastrukture i pružanje usluga za zaštitu zračnog prometa u toj zračnoj luci ili u tim zračnim lukama u kojoj ili u kojima se primjenjuje zajednički sustav naplate. Te korisničke naknade mogu obuhvaćati razuman prinos na aktivu, nakon amortizacije. Objekti i usluge za koje se naplaćuju korisničke naknade stavljaju se na raspolaganje i pružaju se na učinkovitoj i ekonomičnoj osnovi. U svakom se slučaju te korisničke naknade primjenjuju na zračne prijevoznike iz druge stranke pod uvjetima koji nisu nepovoljniji od najpovoljnijih uvjeta koji su na raspolaganju bilo kojem drugom zračnom prijevozniku u trenutku primjene korisničkih naknada.

4. Svaka stranka zahtijeva od nadležnih tijela za korisničke naknade ili nadležnih subjekata za korisničke naknade na svojem državnom području i od zračnih prijevoznika koji se koriste uslugama i objektima da provode savjetovanja i razmjenjuju informacije koji su potrebni kako bi se omogućila točna procjena opravdanosti korisničkih naknada u skladu s načelima utvrđenima u stavcima 2. i 3. Svaka stranka osigurava da nadležna tijela za korisničke naknade ili nadležni subjekti za korisničke naknade u primjerenom roku obavijeste korisnike o svakom prijedlogu za izmjene korisničkih naknada kako bi se korisnicima omogućilo da izraze svoje mišljenje i iznesu primjedbe prije provedbe promjena.

ČLANAK 12.

Tarife i vozarine zračnog prijevoza

1. Svaka stranka dopušta da zračni prijevoznici iz stranaka slobodno određuju tarife i vozarine zračnog prijevoza na temelju slobodnog i poštenog tržišnog natjecanja.
2. Svaka stranka može zahtijevati, na nediskriminirajućoj osnovi, da zračni prijevoznici iz obiju stranaka na pojednostavnjenoj osnovi i isključivo u informativne svrhe obavješćuju njezina nadležna tijela o tarifama i vozarinama zračnog prijevoza koje nude za usluge s polazištem na njezinu državnom području. Od zračnih prijevoznika može se zahtijevati da dostave tu obavijest najranije u trenutku početne ponude tarife odnosno vozarine zračnog prijevoza.
3. Nadležna tijela mogu raspravljati o različitim pitanjima kao što su zahtjevi i postupci u pogledu obavješćivanja o tarifama i vozarinama zračnog prijevoza te o tome jesu li tarife i vozarine zračnog prijevoza neopravdane, nerazumne, diskriminirajuće ili subvencionirane.

ČLANAK 13.

Statistički podaci

1. Svaka stranka drugoj stranci dostavlja dostupne statističke podatke koji se odnose na zračni prijevoz koji se ostvaruje u okviru ovog Sporazuma, kako se zahtijeva njezinim zakonima i propisima, na nediskriminirajućoj osnovi i u razumnoj mjeri.

2. Stranke surađuju, među ostalim i u okviru Zajedničkog odbora, kako bi olakšale međusobnu razmjenu statističkih podataka za potrebe praćenja razvoja zračnog prijevoza u okviru ovog Sporazuma.

GLAVA II. REGULATORNA SURADNJA

ČLANAK 14.

Sigurnost zračnog prometa

1. Podložno prijelaznim odredbama iz Priloga I., stranke osiguravaju da se njihovo relevantno zakonodavstvo, pravila ili postupci budu usklađeni s regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zračni prijevoz utvrđenima u dijelu B Priloga II.
2. Kako bi se osiguralo da stranke provode odredbe ovog članka te regulatorne zahtjeve i standarde iz stavka 1., Armenija sudjeluje u radu Europske agencije za sigurnost zračnog prometa kao promatrač od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma.

Prijelaz Armenije na usklađenost s regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zračni prijevoz utvrđenima u dijelu B Priloga II., podliježe kontinuiranom praćenju i periodičnim evaluacijama, koje treba provoditi Europska unija u suradnji s Armenijom.

U trenutku kad Armenija bude smatrala da ispunjava regulatorne zahtjeve i standarde koji se odnose na zračni prijevoz utvrđene u dijelu B Priloga II., ona obavještuje Europsku uniju da bi trebalo provesti evaluaciju.

U trenutku kad Armenija bude u potpunosti usklađena s regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zračni prijevoz utvrđenima u dijelu B Priloga II., Zajednički odbor određuje točan status i uvjete za sudjelovanje Armenije u Europskoj agenciji za sigurnost zračnog prometa te za njezin status promatrača.

3. Stranke osiguravaju da nad zrakoplovom registriranim u jednoj stranci za koji se sumnja da nije u skladu s međunarodnim sigurnosnim standardima u zračnom prometu utvrđenima u skladu s Konvencijom, koji slijeće u zračnu luku otvorenu za međunarodni zračni prijevoz koja se nalazi na državnom području druge stranke, nadležna tijela te druge stranke provedu inspekcijski pregled na stajanci koji se provodi u unutrašnjosti zrakoplova i na vanjskim dijelovima zrakoplova kako bi se provjerili i valjanost dokumenata zrakoplova te dokumenata posade i vidljivo stanje zrakoplova i njegove opreme.

4. Nadležna tijela stranke mogu u svakom trenutku zatražiti savjetovanje s obzirom na sigurnosne standarde druge stranke.

5. Nadležna tijela stranke poduzimaju sve odgovarajuće i hitne mjere kad utvrde:
- (a) da zrakoplov, proizvod ili operacija možda ne ispunjava minimalne standarde utvrđene na temelju Konvencije ili regulatorne zahtjeve i standarde koji se odnose na zračni prijevoz utvrđene u dijelu B Priloga II., ovisno o tome što je primjenjivo;
 - (b) da postoje ozbiljni razlozi za sumnju da zrakoplov ili operacije zrakoplovom ne ispunjavaju minimalne standarde utvrđene na temelju Konvencije ili regulatorne zahtjeve i standarde koji se odnose na zračni prijevoz utvrđene u dijelu B Priloga II., ovisno o tome što je primjenjivo; ili
 - (c) da postoje ozbiljni razlozi za sumnju da ne postoji djelotvorno održavanje i primjena minimalnih standarda utvrđenih na temelju Konvencije ili regulatornih zahtjeva i standarda koji se odnose na zračni prijevoz utvrđenih u dijelu B Priloga II., ovisno o tome što je primjenjivo.
6. Ako jedna stranka poduzme mjere na temelju stavka 5., ona o tome odmah obavještuje drugu stranku, pri čemu navodi razloge za svoje mjere.
7. Svaka se mjera stranke poduzeta u skladu sa stavkom 5. prekida čim prestane postojati osnova za poduzimanje te mjere.

ČLANAK 15.

Zaštita zračnog prometa

1. Podložno prijelaznim odredbama iz Priloga I., stranke osiguravaju da njihovo relevantno zakonodavstvo, pravila ili postupci budu usklađeni s regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zaštitu zračnog prometa utvrđenima u dijelu C Priloga II.
2. Armenija može biti podvrgnuta inspekciji Europske komisije u skladu s relevantnim zakonodavstvom Europske unije o zaštiti zračnog prometa je utvrđenim u dijelu C Priloga II. Stranke uspostavljaju potreban mehanizam za razmjenu informacija o rezultatima tih inspekcija u području zaštite zračnog prometa.

3. Budući da je osiguranje zaštite za civilne zrakoplove, njihove putnike i posadu osnovni preduvjet za obavljanje operacija međunarodnoga zračnog prijevoza, stranke potvrđuju svoje obveze koje imaju jedna prema drugoj u pogledu osiguravanja zaštite civilnog zračnog prometa od nezakonitog ometanja, a osobito svoje obveze u skladu s Konvencijom, Konvencijom o kaznenim djelima i nekim drugim djelima počinjenima u zrakoplovima, potpisanom u Tokiju 14. rujna 1963., Konvencijom o suzbijanju nezakonite otmice zrakoplova, potpisanom u Den Haagu 16. prosinca 1970., Konvencijom o suzbijanju nezakonitih akata protiv sigurnosti civilnog zrakoplovstva, potpisanom u Montrealu 23. rujna 1971., Protokolom o suzbijanju nezakonitih djela nasilja u zračnim lukama koje služe međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, potpisanom u Montrealu 24. veljače 1988. i Konvencijom o obilježavanju plastičnih eksploziva s ciljem njihova otkrivanja, potpisanom u Montrealu 1. ožujka 1991., ako su obje stranke ujedno stranke tih konvencija, te u skladu sa svim drugim konvencijama i protokolima o zaštiti civilnog zračnog prometa čije su stranke obje stranke.

4. Stranke jedna drugoj na zahtjev pružaju svu potrebnu pomoć s ciljem sprečavanja djela nezakonite otmice civilnih zrakoplova i drugih nezakonitih djela protiv sigurnosti takvih zrakoplova, njihovih putnika i posade, zračnih luka i navigacijskih uređaja te bilo koje druge prijetnje zaštiti civilnog zrakoplovstva.

5. Ako to nije predviđeno u regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zaštitu zračnog prometa utvrđenima u dijelu C Priloga II., stranke u svojim uzajamnim odnosima postupaju u skladu s međunarodnim standardima zaštite zračnog prometa i odgovarajućim preporučenim praksama koje je utvrdio ICAO. Obje stranke zahtijevaju da operatori zrakoplova upisanih u njihovim registrima, operatori koji svoje glavno poslovno sjedište ili stalno boravište imaju na njihovu državnom području i operatori zračnih luka koje se nalaze na njihovu državnom području postupaju u skladu s tim odredbama o zaštiti zračnog prometa.

6. Svaka stranka osigurava da se na njezinu državnom području provode djelotvorne mjere za zaštitu civilnog zračnog prometa od nezakonitog ometanja, uključujući, no ne i ograničavajući se na, zaštitne preglede putnika i njihove ručne prtljage, zaštitne preglede predane prtljage i zaštitne kontrole osoba koje nisu putnici, uključujući posadu, i predmeta koje nose, zaštitne preglede i kontrole tereta, pošte, zaliha u zrakoplovima i zaliha u zračnim lukama te kontrole pristupa štićenim područjima zračne luke i zaštitno ograničenim područjima. Te se mjere prilagođavaju porastu prijetnji za zaštitu civilnog zračnog prometa. Svaka se stranka slaže da se od njezinih zračnih prijevoznika može zahtijevati da poštuju odredbe o zaštiti zračnog prometa iz stavaka 1. i 5. i druge odredbe o zaštiti zračnog prometa koje je druga stranka propisala za ulazak na svoje državno područje, odlazak s tog državnog područja ili boravak na tom državnom području.

7. Uz puno uvažavanje i poštovanje suvereniteta druge stranke, jedna stranka može donijeti mjere zaštite koje se odnose na ulazak na njezino državno područje i hitne mjere radi suočavanja s konkretnom sigurnosnom prijetnjom o kojima bi trebala bez odgode obavijestiti drugu stranku. Svaka je stranka dužna u dobroj namjeri razmotriti svaki zahtjev druge stranke za razumnim posebnim mjerama zaštite pri čemu prva stranka uzima u obzir mjere zaštite koje je druga stranka već primijenila i stajalište koje je druga stranka iznijela. Međutim, svaka stranka priznaje da ništa u ovom članku ne ograničava mogućnost stranke da uskrati ulazak na svoje državno područje bilo kojem letu koji smatra prijetnjom svojoj sigurnosti. Osim u hitnom slučaju u kojem to razumno nije moguće, svaka stranka unaprijed obavješćuje drugu stranku o svim posebnim mjerama zaštite koje namjerava uvesti, a koje bi mogle imati znatan financijski ili operativni učinak na usluge zračnog prijevoza koje su predviđene u ovom Sporazumu. Svaka stranka može zatražiti sastanak Zajedničkog odbora radi rasprave o takvim mjerama zaštite, kako je predviđeno u članku 23.

8. Ako se dogodi otmica civilnog zrakoplova ili neko drugo nezakonito djelo usmjereno protiv sigurnosti takvih zrakoplova, njihovih putnika i njihove posade, zračnih luka ili navigacijskih uređaja ili ako postoji prijetnja od nekog od takvih djela, stranke pomažu jedna drugoj olakšavanjem komunikacije i drugim primjerenim mjerama usmjerenima na brzo i sigurno okončanje takvog događaja ili takve prijetnje.

9. Svaka stranka poduzima sve mjere koje smatra izvedivima kako bi osigurala da se zrakoplov koji je predmet nezakonite otmice zrakoplova ili drugih akata nezakonitog ometanja i koji se nalazi na tlu na njezinu državnom području zadrži na tlu, osim ako je njegov odlazak nužan radi prevladavajuće dužnosti zaštite ljudskih života. Ako je to izvedivo, takve se mjere poduzimaju na temelju uzajamnih savjetovanja.

10. Ako stranka ima opravdane razloge za sumnju da se druga stranka ne pridržava odredaba o zaštiti zračnog prometa iz ovog članka, ta stranka traži hitno savjetovanje s drugom strankom. Takvo savjetovanje počinje u roku od 30 dana od primitka tog zahtjeva.

11. Ne dovodeći u pitanje članak 5., nepostizanje zadovoljavajućeg dogovora u roku od 30 dana od dana početka takvog savjetovanja ili, ako se tako dogovori, u duljem roku, razlog je za odbijanje, opoziv, ograničavanje odobrenja za rad ili uvođenje uvjeta u odnosu na odobrenje za rad jednog zračnog prijevoznika ili više zračnih prijevoznika iz druge stranke.

12. Stranka može poduzeti hitne privremene mjere ako je to potrebno zbog neposredne i izvanredne prijetnje.

13. Svaka mjera poduzeta u skladu sa stavkom 11. prekida se čim se druga stranka uskladi s odredbama ovog članka.

ČLANAK 16.

Upravljanje zračnim prometom

1. Podložno prijelaznim odredbama iz Priloga I., stranke osiguravaju da njihovo relevantno zakonodavstvo, pravila ili postupci budu usklađeni s regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zračni prijevoz utvrđenima u dijelu D Priloga II., a u područjima koja nisu obuhvaćena regulatornim okvirom EU-a da budu usklađeni barem s relevantnim standardima i preporučenim praksama ICAO-a, u skladu s uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Stranke se obvezuju na suradnju u području upravljanja zračnim prometom s ciljem proširenja jedinstvenog europskog neba na Armeniju kako bi se poboljšali postojeći sigurnosni standardi i sveukupna učinkovitost općih operacija u zračnom prometu u Europi, optimirali kapaciteti kontrole zračnog prometa, smanjila kašnjenja na najmanju moguću mjeru i povećala učinkovitost u području okoliša. U tu svrhu Armenija sudjeluje u radu Odbora za jedinstveno nebo i drugih tijela povezanih s jedinstvenim europskim nebom kao promatrač od dana stupanja na snagu ovog Sporazuma. Zajednički odbor odgovoran je za praćenje i olakšavanje suradnje u području upravljanja zračnim prometom.
3. Radi olakšavanja primjene zakonodavstva o jedinstvenom europskom nebu na njihovim državnim područjima:
 - (a) Armenija poduzima potrebne mjere za prilagodbu svojih usluga zračne plovidbe i svojih institucionalnih i nadzornih struktura za upravljanje zračnim prometom kako bi ih uskladila sa zahtjevima jedinstvenog europskog neba;

- (b) Armenija je posebno dužna uspostaviti odgovarajuće nacionalno nadzorno tijelo koje je barem funkcionalno neovisno o pružatelju ili pružateljima usluga zračne plovidbe;
- (c) Europska unija uključuje Armeniju u relevantne operativne inicijative u područjima usluga u zračnoj plovidbi, zračnog prostora i interoperabilnosti koje proizlaze iz jedinstvenog europskog neba, među ostalim i:
 - i. ispitivanjem mogućnosti za suradnju s postojećim funkcionalnim blokovima zračnog prostora ili povezivanjem s tim blokovima ili mogućnosti za stvaranje novog bloka;
 - ii. sudjelovanjem u mrežnim funkcijama jedinstvenog europskog neba;
 - iii. usklađivanjem s planovima za uvođenje SESAR-a;
 - iv. poboljšavanjem interoperabilnosti; te
- (d) Armenija poduzima potrebne mjere za provedbu plana performansi Europske unije s ciljem optimiranja ukupne učinkovitosti letova, smanjenja troškova te povećanja sigurnosti i kapaciteta postojećih sustava.

ČLANAK 17.

Okoliš

1. Podložno prijelaznim odredbama iz Priloga I., stranke osiguravaju da njihovo relevantno zakonodavstvo, pravila ili postupci budu usklađeni s regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zračni prijevoz utvrđenima u dijelu E Priloga II.
2. Stranke podržavaju potrebu zaštite okoliša promicanjem održivog razvoja zrakoplovstva. Stranke namjeravaju surađivati radi utvrđivanja pitanja povezanih s utjecajima zrakoplovstva na okoliš.
3. Stranke prepoznaju važnost zajedničkog rada kako bi razmotrile i na najmanju moguću mjeru svele učinke zrakoplovstva na okoliš, na način koji je u skladu s ciljevima ovog Sporazuma.
4. Stranke prepoznaju važnost borbe protiv klimatskih promjena, što podrazumijeva rad na rješavanju problema emisija stakleničkih plinova povezanih sa zrakoplovstvom, i na nacionalnoj i na međunarodnoj razini. Stranke se slažu da će intenzivnije surađivati na tim pitanjima, među ostalim i putem relevantnih multilateralnih sporazuma, osobito na provedbi globalne tržišno utemeljene mjere dogovorene na 39. zasjedanju skupštine ICAO-a i na upotrebi mehanizma uspostavljenog člankom 6.4. Pariškog sporazuma donesenog u sklopu Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama za izradu globalnih tržišno utemeljenih mjera za rješavanje emisija stakleničkih plinova u sektoru zrakoplovstva i na bilo kojem drugom aspektu predviđenom u tom članku koji je od posebne važnosti za emisije iz međunarodnog zrakoplovstva.

5. Stranke se obvezuju da će razmjenjivati informacije i redovno izravno komunicirati te da će njihovi stručnjaci voditi dijalog radi poboljšanja suradnje s ciljem rješavanja problema utjecaja zrakoplovstva na okoliš, uključujući:

- (a) u području istraživanja i razvoja ekoloških zrakoplovnih tehnologija;
- (b) u području inovacija u upravljanju zračnim prometom s ciljem smanjivanja utjecaja zrakoplovstva na okoliš;
- (c) u području istraživanja i razvoja održivih alternativnih goriva za zrakoplovstvo;
- (d) u području pitanja u vezi s učincima zrakoplovstva na okoliš i u vezi sa smanjenjem emisija povezanih sa zrakoplovstvom koje utječu na klimu; te
- (e) u području ublažavanja i praćenja buke s ciljem smanjenja utjecaja zrakoplovstva na okoliš.

6. U skladu sa svojim multilateralnim pravima i obvezama u području okoliša stranke se također obvezuju djelotvorno poboljšati suradnju, uključujući financijsku i tehnološku suradnju, s obzirom na mjere usmjerene na rješavanje pitanja emisija stakleničkih plinova iz međunarodnog zrakoplovstva.

7. Stranke prepoznaju potrebu za poduzimanjem odgovarajućih mjera radi sprečavanja utjecaja zračnog prijevoza na okoliš ili rješavanja tog utjecaja na drugi način, pod uvjetom da su te mjere u potpunosti u skladu s njihovim pravima i obvezama koje proizlaze iz međunarodnog prava.

ČLANAK 18.

Odgovornost zračnih prijevoznika

Stranke potvrđuju svoje obveze u skladu s Konvencijom o ujednačavanju određenih pravila za međunarodni zračni prijevoz, sastavljenom u Montrealu 28. svibnja 1999. (Montrealska konvencija).

ČLANAK 19.

Zaštita potrošača

Podložno prijelaznim odredbama iz Priloga I., stranke osiguravaju da njihovo relevantno zakonodavstvo, pravila ili postupci budu usklađeni s regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zračni prijevoz utvrđenima u dijelu F Priloga II.

ČLANAK 20.

Računalni sustavi rezervacija

1. Podložno prijelaznim odredbama iz Priloga I., stranke osiguravaju da njihovo relevantno zakonodavstvo, pravila ili postupci budu usklađeni s regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zračni prijevoz utvrđenima u dijelu A Priloga II.

2. Prodavači računalnih sustava rezervacija (dalje u tekstu „CRS-ovi”) koji posluju na državnom području jedne stranke imaju pravo na državnom području druge stranke pokrenuti, održavati i slobodno staviti na raspolaganje svoje CRS-ove putničkim agencijama ili turističkim poduzećima čija je glavna djelatnost distribucija proizvoda povezanih s putovanjima, pod uvjetom da svaki CRS ispunjava relevantne regulatorne zahtjeve druge stranke.
3. Svaka stranka poništava svaki postojeći zahtjev kojim bi se CRS-ovima iz jedne stranke mogao ograničiti slobodan pristup tržištu druge stranke ili na neki drugi način ograničiti tržišno natjecanje. Stranke se suzdržavaju od donošenja bilo kojih takvih zahtjeva.
4. Ni jedna stranka ne smije na svojem državnom području uvesti ili dopustiti da se uvedu zahtjevi za prodavače CRS-ova iz druge stranke s obzirom na način na koji CRS-ovi prikazuju podatke koji su različiti od zahtjeva uvedenih za vlastite prodavače CRS-ova ili za bilo koje druge CRS-ove koji postoje na njezinu tržištu. Ni jedna stranka ne smije sprečavati sklapanje sporazuma među prodavačima CRS-ova, njihovim dobavljačima i pretplatnicima koji se odnose na razmjenu informacija o uslugama putovanja, a koji olakšavaju da se potrošačima prikažu sveobuhvatne i nepristrane informacije ili koji se odnose na ispunjavanje regulatornih zahtjeva u pogledu neutralnog prikazivanja podataka.
5. Stranke osiguravaju da vlasnici i operatori CRS-ova iz jedne stranke koji ispunjavaju relevantne regulatorne zahtjeve druge stranke imaju istu mogućnost da imaju u vlasništvu CRS-ove na državnom području druge stranke kao i vlasnici i operatori bilo kojeg drugog CRS-a koji postoji na tržištu te stranke.

ČLANAK 21.

Socijalni aspekti

1. Podložno prijelaznim odredbama iz Priloga I., stranke osiguravaju da njihovo relevantno zakonodavstvo, pravila ili postupci budu usklađeni s regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zračni prijevoz utvrđenima u dijelu G Priloga II.
2. Stranke prepoznaju važnost razmatranja učinaka ovog Sporazuma na radnu snagu, zapošljavanje i uvjete rada. Stranke se obvezuju surađivati na pitanjima koja se odnose na rad u području primjene ovog Sporazuma, među ostalim kad je riječ o utjecajima na zapošljavanje, temeljna radna prava, uvjete rada, socijalnu zaštitu i socijalni dijalog.
3. Stranke svojim zakonima, propisima i praksama promiču visoke razine zaštite u području rada i socijalne sigurnosti u sektoru civilnog zrakoplovstva.
4. Stranke prepoznaju važnost koristi koje nastaju kad se znatne gospodarske prednosti od otvorenih i konkurentnih tržišta kombiniraju s visokim standardima rada za radnike.
Stranke provode ovaj Sporazum na način kojim se doprinosi visokim standardima rada, neovisno o vlasništvu nad dotičnim zračnim prijevoznicima ili o prirodi dotičnih zračnih prijevoznika, te kojim se osigurava da se prava i načela sadržana u njihovim zakonima i propisima ne narušavaju, nego djelotvorno provode.

5. Stranke se obvezuju u svojim zakonima i svojim praksama promicati i djelotvorno provoditi temeljne standarde u području rada priznate na međunarodnoj razini, kako su sadržani u temeljnim konvencijama Međunarodne organizacije rada, koje su ratificirali Armenija i države članice EU-a.
6. Stranke se obvezuju promicati i druge međunarodno priznate standarde i sporazume u području rada i socijalne sigurnosti koji su relevantni za sektor civilnog zrakoplovstva te njihovu djelotvornu provedbu i primjenu u svojem nacionalnom zakonodavstvu.
7. Svaka stranka može zatražiti sastanak Zajedničkog odbora radi rješavanja pitanja iz područja rada koja ta stranka smatra bitnima.

GLAVA III.

INSTITUCIONALNE I ZAVRŠNE ODREDBE

ČLANAK 22.

Tumačenje i provedba

1. Stranke poduzimaju sve odgovarajuće mjere, općenite ili posebne, kako bi osigurale ispunjavanje obveza koje proizlaze iz ovog Sporazuma i suzdržavaju se od uvođenja bilo kojih mjera koje bi mogla ugroziti ostvarenje ciljeva ovog Sporazuma.

2. Svaka je stranka odgovorna za pravilnu primjenu odredaba ovog Sporazuma na svojem državnom području.
3. Svaka stranka drugoj stranci pruža sve potrebne informacije i pomoć, podložno primjenjivim zakonima i propisima dotične stranke, u vezi s istragama o mogućim povredama koje ta druga stranka provodi u okviru svojih nadležnosti, u skladu s ovim Sporazumom.
4. Kad stranke djeluju na temelju ovlasti koje su im dodijeljene ovim Sporazumom u vezi s pitanjima koja su od interesa za drugu stranku i koja se odnose na nadležna tijela ili poduzetnike druge stranke, nadležna tijela druge stranke mora se o tome u potpunosti obavijestiti te im se mora dati prilika da iznesu promjedbe prije donošenja konačne odluke.
5. U mjeri u kojoj su odredbe ovog Sporazuma i odredbe akata navedenih u Prilogu II. u suštini istovjetne odgovarajućim pravilima iz Ugovorâ EU-a i aktima donesenima na temelju Ugovorâ EU-a te se odredbe u svojoj provedbi i primjeni tumače u skladu s relevantnim presudama i odlukama Suda Europske unije i Europske komisije.

ČLANAK 23.

Zajednički odbor

1. Osniva se Zajednički odbor sastavljen od predstavnika stranaka. Zajednički odbor odgovoran je za nadzor nad upravljanjem ovim Sporazumom i osigurava njegovu pravilnu provedbu. Zajednički odbor daje preporuke i donosi odluke kada je to izričito predviđeno u ovom Sporazumu.
2. Zajednički odbor radi i donosi odluke na temelju konsenzusa. Odluke koje donese Zajednički odbor obvezujuće su za stranke.
3. Zajednički odbor donosi svoj poslovnik.
4. Zajednički odbor sastaje se ako i kada za to postoji potreba, a najmanje jednom godišnje. Svaka stranka može zatražiti sazivanje sastanka Zajedničkog odbora.
5. Svaka stranka može zatražiti sazivanje sastanka Zajedničkog odbora kako bi pokušala riješiti bilo koje pitanje u vezi s tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma. Takav sastanak mora započeti u najkraćem mogućem roku, a najkasnije dva mjeseca nakon datuma primitka zahtjeva, osim ako su se stranke dogovorile drukčije.
6. Za potrebe pravilne provedbe ovog Sporazuma stranke razmjenjuju informacije te se na zahtjev bilo koje od stranaka savjetuju u okviru Zajedničkog odbora.

7. Na temelju dodjele prava utvrđene u članku 3. Zajednički odbor odlukom potvrđuje evaluaciju koju Europska unija provede o tome kako Armenija provodi i primjenjuje odredbe zakonodavstva EU-a, kako je utvrđeno u stavku 1. Priloga I.
8. U skladu s člankom 6. Zajednički odbor razmatra pitanja koja se odnose na ulaganja u zračne prijevoznike iz stranaka te na promjene u učinkovitom nadzoru nad zračnim prijevoznicima iz stranaka.
9. U skladu s člankom 14. Zajednički odbor tijekom prijelazne faze opisane u Prilogu I. prati proces postupnog povlačenja zrakoplova registriranih u Armeniji koje upotrebljavaju gospodarski subjekti pod regulatornim nadzorom Armenije, a koji nemaju certifikat tipa izdan u skladu s relevantnim zakonodavstvom EU-a utvrđenim u dijelu B Priloga II., kako bi se osiguralo da se takvi zrakoplovi postupno povuku u skladu sa stavkom 7. Priloga I.
10. Zajednički odbor također razvija suradnju osobito:
- (a) preispitivanjem tržišnih uvjeta koji utječu na usluge zračnog prijevoza u okviru ovog Sporazuma;
 - (b) razmatranjem, u cilju pronalaska djelotvornog rješenja, pitanja povezanih s poslovanjem i s komercijalnim mogućnostima, kako je navedeno u članku 9., koja mogu, među ostalim, ometati pristup tržištu i neometano pružanje usluga zračnog prijevoza u okviru ovog Sporazuma, što je sredstvo za osiguravanje poštenog tržišnog natjecanja, regulatornog približavanja i smanjivanja regulatornog opterećenja u pogledu pružanja usluga zračnog prijevoza na najmanju moguću mjeru;

- (c) razmjenom informacija, uključujući savjetovanje o izmjenama zakona, propisa i politika stranaka koje mogu utjecati na usluge zračnog prijevoza;
- (d) razmatranjem potencijalnih područja u kojima se ovaj Sporazum može dodatno razvijati, uključujući davanje preporuka o izmjenama ovog Sporazuma ili davanje preporuka o uvjetima i postupcima za pristupanje trećih zemalja ovom Sporazumu;
- (e) raspravom o općim pitanjima povezanim s ulaganjima, vlasništvom i nadzorom;
- (f) razvojem regulatorne suradnje i uzajamne predanosti postizanju recipročnog priznavanja i približavanja pravila i mjera;
- (g) poticanjem savjetovanja, prema potrebi, o pitanjima povezanim sa zračnim prijevozom koja se rješavaju u međunarodnim organizacijama, u odnosima s trećim zemljama i u multilateralnim sporazumima, uključujući razmatranje mogućnosti za usvajanje zajedničkog pristupa;
- (h) olakšavanjem razmjene statističkih podataka između stranaka u svrhu praćenja razvoja usluga zračnog prijevoza u okviru ovog Sporazuma; te
- (i) razmatranjem socijalnih učinaka ovog Sporazuma tijekom njegove provedbe i pripremanjem odgovarajućih odgovora na otvorena pitanja za koja se zaključi da su utemeljena.

11. Ako Zajednički odbor ne donese odluku o pitanju koje mu je upućeno u roku od šest mjeseci od dana upućivanja, stranke mogu poduzeti odgovarajuće zaštitne mjere u skladu s člankom 25.

12. Ovim Sporazumom ne isključuju se suradnja i rasprave među nadležnim tijelima stranaka izvan Zajedničkog odbora, uključujući u područjima zaštite zračnog prometa, sigurnosti zračnog prometa, okoliša, upravljanja zračnim prometom, zrakoplovne infrastrukture, tržišnog natjecanja i zaštite potrošača. Stranke obavješćuju Zajednički odbor o rezultatima takve suradnje i takvih rasprava koji mogu utjecati na provedbu ovog Sporazuma.

ČLANAK 24.

Rješavanje sporova i arbitraža

1. Svaki spor koji se odnosi na primjenu ili tumačenje ovog Sporazuma, osim kad je riječ o pitanjima povezanim s člankom 8., koji nije riješen na sastanku Zajedničkog odbora, može se na zahtjev bilo koje stranke uputiti u arbitražu u skladu s postupcima utvrđenima u ovom članku.

2. Zahtjev za arbitražu podnosi se drugoj stranci u pisanom obliku. Stranka koja je podnijela prigovor u svojem zahtjevu navodi spornu mjeru i jasno objašnjava razloge zbog kojih smatra da ta mjera nije u skladu s ovim Sporazumom.

3. Osim ako se stranke drukčije dogovore, arbitražu provodi arbitražni sud koji se sastoji od triju arbitara i koji se sastavlja na sljedeći način:

- (a) svaka stranka imenuje jednog arbitra u roku od 20 dana od primitka zahtjeva za arbitražu. U roku od 30 dana nakon imenovanja tih dvaju arbitara, oni sporazumno imenuju trećeg arbitra koji je predsjednik arbitražnog suda;
- (b) ako neka od stranaka ne imenuje arbitra ili ako treći arbitar nije imenovan u skladu s točkom (a), bilo koja stranka može zatražiti od predsjednika Vijeća ICAO-a da imenuje potrebnog arbitra ili potrebne arbitre u roku od 30 dana od primitka tog zahtjeva. Ako je predsjednik Vijeća ICAO-a državljanin Armenije ili države članice EU-a, imenovanje obavlja potpredsjednik Vijeća ICAO-a s najduljim mandatom u tom vijeću koji nije državljanin Armenije ni države članice EU-a.

4. Datum osnivanja arbitražnog suda je datum na koji posljednji od tri arbitra prihvati imenovanje u skladu s postupcima koje mora utvrditi Zajednički odbor.

5. Ako stranka to zatraži, arbitražni sud u roku od 10 dana od svojeg osnivanja donosi privremenu odluku o tome smatra li predmet hitnim.

6. Na zahtjev jedne stranke arbitražni sud može drugoj stranci naložiti da provede privremene korektivne mjere do donošenja konačne odluke arbitražnog suda.

7. Arbitražni sud najkasnije u roku od 90 dana od datuma svojeg osnivanja dostavlja strankama privremeno izvješće u kojem se navodi utvrđeno činjenično stanje, primjenjivost relevantnih odredaba i temeljni razlozi za utvrđenja i preporuke arbitražnog suda. Ako predsjednik arbitražnog suda smatra da taj rok nije moguće poštovati, on o tome u pisanom obliku obavješćuje stranke, pri čemu navodi razloge za odgodu i datum kad arbitražni sud namjerava dostaviti svoje privremeno izvješće. Privremeno izvješće ne smije se ni u kojem slučaju dostaviti kasnije od 120 dana od datuma osnivanja arbitražnog suda.

8. Stranka može arbitražnom sudu podnijeti pisani zahtjev za preispitivanje određenih aspekata privremenog izvješća u roku od 14 dana od dostave tog izvješća.

9. U hitnim slučajevima arbitražni sud poduzima sve što je u njegovoj moći kako bi dostavio svoje privremeno izvješće u roku od 45 dana od datuma svojeg osnivanja, a u svakom slučaju najkasnije 60 dana od tog datuma. U roku od sedam dana od dostave privremenog izvješća stranka može arbitražnom sudu podnijeti pisani zahtjev da arbitražni sud preispita određene aspekte privremenog izvješća. Nakon razmatranja svih pisanih primjedbi stranaka na privremeno izvješće, arbitražni sud može izmijeniti svoje izvješće i provesti dodatna ispitivanja koja smatra primjerenima. Zaključci konačne odluke moraju sadržavati dostatnu analizu argumenata iznesenih u fazi privremenog preispitivanja te se u njima mora dati jasan odgovor na pitanja i primjedbe stranaka.

10. Arbitražni sud o svojoj konačnoj odluci obavješćuje stranke u roku od 120 dana od datuma svojeg osnivanja. Ako predsjednik arbitražnog suda smatra da taj rok nije moguće poštovati, on o tome u pisanom obliku obavješćuje stranke, pri čemu navodi razloge za odgodu i datum kad arbitražni sud namjerava dostaviti svoju odluku. Odluka se ne smije ni u kojem slučaju dostaviti kasnije od 150 dana od datuma osnivanja arbitražnog suda.

11. U hitnim slučajevima arbitražni sud poduzima sve što je u njegovoj moći kako bi dostavio svoju odluku u roku od 60 dana od datuma svojeg osnivanja. Ako predsjednik arbitražnog suda smatra da taj rok nije moguće poštovati, on o tome u pisanom obliku obavješćuje stranke, pri čemu navodi razloge za odgodu i datum kad arbitražni sud namjerava dostaviti svoju odluku. Odluka se ne smije ni u kojem slučaju dostaviti kasnije od 75 dana od datuma osnivanja arbitražnog suda.
12. Stranke mogu podnijeti zahtjeve za pojašnjenje konačne odluke u roku od 10 dana od primitka te odluke, a sva pojašnjenja moraju se dati u roku od 15 dana od takvog zahtjeva.
13. Ako arbitražni sud utvrdi da postoji kršenje ovog Sporazuma, a odgovorna stranka ne postupi u skladu s konačnom odlukom arbitražnog suda ili ne postigne dogovor s drugom strankom o obostrano zadovoljavajućem rješenju u roku od 40 dana od obavijesti o konačnoj odluci arbitražnog suda, druga stranka može suspendirati primjenu usporedivih pogodnosti koje proizlaze iz ovog Sporazuma ili može djelomično ili, ako je to potrebno, u potpunosti suspendirati provedbu ovog Sporazuma sve dok odgovorna stranka ne postupi u skladu s konačnom odlukom arbitražnog suda ili dok stranke ne postignu dogovor o uzajamno zadovoljavajućem rješenju.

ČLANAK 25.

Zaštitne mjere

1. Ako jedna od stranaka smatra da druga stranka nije ispunila obvezu iz ovog Sporazuma, može poduzeti odgovarajuće mjere. Zaštitne mjere ograničene su u pogledu njihova područja primjene i trajanja na ono što je prijeko potrebno za ispravljanje situacije ili održavanje ravnoteže ovog Sporazuma. Prednost se daje onim mjerama koje najmanje ometaju funkcioniranje ovog Sporazuma.
2. Stranka koja namjerava poduzeti zaštitne mjere o tome obavješćuje drugu stranku putem Zajedničkog odbora, pri čemu navodi sve relevantne informacije.
3. Stranke odmah započinju savjetovanje u okviru Zajedničkog odbora s ciljem pronalaženja zajedničkog prihvatljivog rješenja.
4. Ne dovodeći u pitanje članak 4. stavak 1. točku (c) ni članak 5. stavak 1. točku (c), dotična stranka ne smije poduzeti zaštitne mjere prije isteka roka od mjeseca dana od datuma dostave obavijesti iz stavka 2. ovog članka, osim ako se postupak savjetovanja iz stavka 3. završi prije isteka tog roka.
5. Dotična stranka bez odgode obavješćuje Zajednički odbor o mjerama koje je poduzela, pri čemu navodi sve relevantne informacije.
6. Svaka mjera poduzeta na temelju ovog članka prekida se čim se druga stranka uskladi s odredbama ovog Sporazuma.

ČLANAK 26.

Odnos s drugim sporazumima

1. Tijekom razdoblja privremene primjene na temelju članka 30. suspendiraju se bilateralni sporazumi i dogovori između Armenije i država članica EU-a koji postoje u trenutku potpisivanja ovog Sporazuma, osim u mjeri predviđenoj u stavku 2. ovog članka.
2. Neovisno o stavcima 1. i 3. te pod uvjetom da nema diskriminacije među zračnim prijevoznicima iz Europske unije na temelju državne pripadnosti:
 - (a) mogu se i dalje ostvarivati postojeća prava i povoljnije odredbe ili postupanja povezani s vlasništvom, pravima prometovanja, kapacitetom, učestalošću, tipovima ili promjenama zrakoplova, letovima pod skupnom oznakom i određivanjem cijena u okviru bilateralnih sporazuma ili dogovora između Armenije i država članica EU-a koji postoje u trenutku potpisivanja ovog Sporazuma i koji nisu obuhvaćeni ovim Sporazumom ili koji su povoljniji ili fleksibilniji u pogledu slobode za dotične zračne prijevoznike nego u okviru ovog Sporazuma;
 - (b) spor između stranaka o tome jesu li odredbe ili postupanja u okviru bilateralnih sporazuma ili dogovora između Armenije i država članica EU-a povoljniji ili fleksibilniji rješava se u okviru mehanizma rješavanja sporova predviđenog u članku 24. Sporovi o tome kako odrediti odnos između proturječnih odredaba ili postupanja također se rješavaju u okviru mehanizma rješavanja sporova predviđenog u članku 24.

3. Nakon stupanja na snagu na temelju članka 30. i podložno stavku 2. ovog članka, ovaj Sporazum ima prednost pred relevantnim odredbama postojećih bilateralnih sporazuma i dogovora između Armenije i država članica EU-a koji postoje u trenutku potpisivanja ovog Sporazuma.

4. Ako stranke postanu stranke multilateralnog sporazuma ili podrže odluku koju donese ICAO ili neka druga međunarodna organizacija u pogledu pitanja obuhvaćenih ovim Sporazumom, one se o tome pravodobno savjetuju u okviru Zajedničkog odbora na temelju članka 23. kako bi utvrdile je li potrebno revidirati ovaj Sporazum kako bi se uzela u obzir ta situacija.

ČLANAK 27.

Izmjene

1. Stranke sve izmjene ovog Sporazuma mogu dogovoriti na temelju savjetovanja održanih u skladu s člankom 23. Izmjene stupaju na snagu u skladu s uvjetima utvrđenima u članku 30.

2. Ako jedna od stranaka želi izmijeniti odredbe ovog Sporazuma, o svojoj odluci obavješćuje Zajednički odbor.

3. Zajednički odbor može na prijedlog stranke i u skladu s ovim člankom konsenzusom odlučiti o izmjeni prilogâ ovom Sporazumu.

4. Ovim Sporazumom ne dovodi se u pitanje pravo svake stranke, podložno poštovanju načela nediskriminacije i odredaba ovog Sporazuma, da jednostrano donese novo zakonodavstvo ili izmijeni svoje postojeće zakonodavstvo u području zračnog prijevoza ili u pojedinom s tim područjem povezanom području iz Priloga II.
5. Ako jedna stranka razmatra donošenje novog zakonodavstva ili izmjenu svojeg postojećeg zakonodavstva u području zračnog prijevoza ili u pojedinom s tim područjem povezanom području iz Priloga II., ona o tome obavještuje drugu stranku u mjeri u kojoj je to primjereno i moguće. Na zahtjev bilo koje od stranaka, u Zajedničkom odboru mogu se razmijeniti stajališta o tome.
6. Svaka stranka redovito i čim to bude primjereno obavještuje drugu stranku o novodonesenom zakonodavstvu ili izmjenama svojeg postojećeg zakonodavstva u području zračnog prijevoza ili u pojedinom s tim područjem povezanom područja iz Priloga II. Na zahtjev bilo koje od stranaka, u Zajedničkom odboru u roku od 60 dana nakon toga razmjenjuju se stajališta o posljedicama tog novog zakonodavstva ili tih izmjena zakonodavstva za pravilno funkcioniranje ovog Sporazuma.
7. Nakon razmjene stajališta iz stavka 6. Zajednički odbor:
- (a) donosi odluku o revidiranju Priloga II. kako bi u njega uključio, ako je potrebno na temelju reciprociteta, dotično novo zakonodavstvo ili dotičnu izmjenu;
 - (b) donosi odluku kojom potvrđuje da je dotično novo zakonodavstvo ili dotična izmjena u skladu s ovim Sporazumom; ili

- (c) preporučuje druge mjere koje je potrebno donijeti u razumnom roku radi zaštite pravilnog funkcioniranja ovog Sporazuma.

ČLANAK 28.

Prestanak

Svaka stranka može u pisanom obliku u bilo kojem trenutku diplomatskim putem obavijestiti drugu stranku o prestanku ovog Sporazuma. Takva se obavijest istodobno upućuje ICAO-u i Tajništvu Ujedinjenih naroda.

Ovaj Sporazum prestaje u ponoć (prema GMT-u) na kraju prometne sezone Međunarodne udruge zračnih prijevoznika (IATA) koja je u tijeku godinu dana nakon datuma pisane obavijesti o otkazu, osim ako se ta obavijest povuče na temelju dogovora stranaka prije isteka tog razdoblja.

ČLANAK 29.

Registracija

Ovaj se Sporazum i sve njegove izmjene registriraju u Vijeću ICAO-u, u skladu s člankom 83. Konvencije, i u Tajništvu Ujedinjenih naroda, u skladu s člankom 102. Povelje Ujedinjenih naroda, nakon njihova stupanja na snagu.

ČLANAK 30.

Stupanje na snagu i privremena primjena

1. Ovaj Sporazum podliježe ratifikaciji ili odobrenju stranaka u skladu s njihovim vlastitim postupcima. Isprave o ratifikaciji ili odobrenju polažu se kod depozitara, koji o tome obavještuje drugu stranku.
2. Glavni tajnik Vijeća Europske unije depozitar je ovog Sporazuma.
3. Ovaj Sporazum stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca nakon što depozitar obavijesti stranke da je primio posljednju ispravu o ratifikaciji ili odobrenju.
4. Neovisno o stavku 3., stranke su suglasne privremeno primjenjivati ovaj Sporazum, kako je utvrđeno u stavku 5., u skladu sa svojim unutarnjim postupcima i nacionalnim zakonodavstvom, kako je primjenjivo.
5. Ovaj Sporazum privremeno se primjenjuje od prvog dana drugog mjeseca nakon što depozitar obavijesti stranke da je primio:
 - (a) obavijest Europske unije o dovršetku postupaka koji su relevantni za Europsku uniju i njezine države članice i koji su potrebni u tu svrhu; te

(b) ispravu o ratifikaciji ili odobrenju koju je položila Armenija, kako je navedeno u stavku 1.

ČLANAK 31.

Vjerodostojni tekstovi

Ovaj je Sporazum sastavljen u po dva primjerka na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, irskom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom, talijanskom i armenskom jeziku, pri čemu je svaki od tih tekstova jednako vjerodostojan.

U slučaju bilo kakvih razlika između jezičnih verzija Zajednički odbor odlučuje o jeziku teksta koji će se koristiti.

U POTVRDU TOGA, niže potpisani punomoćnici, koji su za to propisno ovlašteni, potpisali su ovaj Sporazum.

Sastavljeno u

Za Kraljevinu Belgiju

Za Republiku Bugarsku

Za Češku Republiku

Za Kraljevinu Dansku

Za Saveznu Republiku Njemačku

Za Republiku Estoniju

Za Irsku

Za Helensku Republiku

Za Kraljevinu Španjolsku

Za Republiku Francusku

Za Republiku Hrvatsku

Za Talijansku Republiku

Za Republiku Cipar

Za Republiku Latviju

Za Republiku Litvu

Za Veliko Vojvodstvo Luksemburg

Za Mađarsku

Za Republiku Maltu

Za Kraljevinu Nizozemsku

Za Republiku Austriju

Za Republiku Poljsku

Za Portugalsku Republiku

Za Rumunjsku

Za Republiku Sloveniju

Za Slovačku Republiku

Za Republiku Finsku

Za Kraljevinu Švedsku

Za Europsku uniju

Za Republiku Armeniju

PRIJELAZNE ODREDBE

1. Usklađenost Armenije sa svim regulatornim zahtjevima i standardima koji se odnose na zračni prijevoz iz Priloga II., uz iznimku zakonodavstva o zaštiti zračnog prometa utvrđenog u dijelu C Priloga II., predmet je evaluacije za koju je odgovorna Europska unija i koja se potvrđuje odlukom Zajedničkog odbora. Ta se evaluacija mora provesti najkasnije dvije godine nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma.
2. Neovisno o članku 3., do trenutka donošenja odluke iz stavka 1. dogovorena prava i određene rute iz ovog Sporazuma ne uključuju pravo zračnih prijevoznika iz obiju stranaka da ostvaruju prava pete slobode osim onih prava koja su već dodijeljena u skladu s bilateralnim sporazumima između Armenije i država članica EU-a, uključujući, kad je riječ o zračnim prijevoznicima iz Armenije, između točaka koje se nalaze na području Europske unije.

Nakon donošenja odluke iz stavka 1., zračni prijevoznici iz obiju stranaka imaju pravo ostvarivati prava pete slobode, uključujući, kad je riječ o zračnim prijevoznicima iz Armenije, između točaka koje se nalaze na području Europske unije u skladu s člankom 3.

3. Usklađenost Armenije s regulatornim zahtjevima i standardima u pogledu zakonodavstva o zaštiti zračnog prometa utvrđenog u dijelu C Priloga II., predmet je evaluacije za koju je odgovorna Europska unija i koja se potvrđuje odlukom Zajedničkog odbora. Ta se evaluacija mora provesti najkasnije tri godine nakon stupanja na snagu ovog Sporazuma.
U međuvremenu Armenija provodi dokument br. 30 Europske konferencije civilnog zrakoplovstva.
4. Nakon donošenja odluke iz stavka 3., povjerljiv dio zakonodavstva o zaštiti zračnog prometa utvrđenog u dijelu C Priloga II., stavlja se na raspolaganje nadležnom tijelu Armenije, podložno sporazumu o razmjeni osjetljivih sigurnosnih podataka, među ostalim i klasificiranih podataka EU-a.
5. Postupni prijelaz Armenije na potpunu primjenu zakonodavstva Europske unije koje se odnosi na zračni prijevoz utvrđenog u Prilogu II. može biti predmet redovitih evaluacija. Evaluacije provodi Europska komisija u suradnji s Armenijom.
6. Od datuma odluke iz stavka 1. Armenija će primjenjivati pravila o operativnim licencijama koja su suštinski ekvivalentna onima iz Poglavlja II. Uredbe (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici. Nadležna tijela Europske unije primjenjuju odredbe članka 4. stavka 3. u pogledu recipročnog priznavanja utvrđivanja sposobnosti ili državne pripadnosti koja provedu nadležna tijela Armenije nakon što Zajednički odbor potvrdi da Armenija u cijelosti primjenjuje takva pravila o operativnim licencijama.

7. Ne dovodeći u pitanje odluku donesenu u okviru Zajedničkog odbora ili u skladu s člankom 25., plovidbenošću zrakoplova koji su registrirani u registru Armenije i koje upotrebljavaju operatori pod regulatornom kontrolom Armenije, ali koji nemaju certifikat tipa koji je izdala Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa (EASA) u skladu s relevantnim zakonodavstvom EU-a iz dijela B Priloga II., može se upravljati pod odgovornošću armenskih nadležnih tijela u skladu s primjenjivim nacionalnim zahtjevima Armenije najkasnije do 1. siječnja 2023., pod uvjetom da su zrakoplovi u skladu s međunarodnim sigurnosnim standardima utvrđenima na temelju Konvencije. Takvi zrakoplovi ne uživaju nikakva prava dodijeljena na temelju ovog Sporazuma i ne prometuju na zračnim rutama prema Europskoj uniji, iz Europske unije ili u Europskoj uniji.
-

(predmet redovitog ažuriranja)

PRAVILA PRIMJENJIVA NA CIVILNO ZRAKOPLOVSTVO

U skladu s ovim Sporazumom poštuju se regulatorni zahtjevi i standardi primjenjivih odredbi sljedećih akata, osim ako je drukčije utvrđeno u ovom Prilogu ili u Prilogu I. U ovom se Prilogu prema potrebi utvrđuju posebne prilagodbe za svaki pojedinačni akt:

A. PRISTUP TRŽIŠTU I DODATNA PITANJA

br. 1008/2008

Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici

Primjenjive odredbe: članak 2., članak 23. stavak 1., članak 24. i Prilog I. te Poglavlje II. u skladu sa stavkom 6. Priloga I. ovom Sporazumu.

br. 785/2004

Uredba (EZ) br. 785/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o zahtjevima za zračne prijevoznike i operatore zrakoplova u vezi s osiguranjem, kako je izmijenjena:

– Uredbom Komisije (EU) br. 285/2010 od 6. travnja 2010.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 8.

br. 2009/12

Direktiva 2009/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o naknadama zračnih luka

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 11.

br. 96/67

Direktiva Vijeća 96/67/EZ od 15. listopada 1996. o pristupu tržištu zemaljskih usluga u zračnim lukama Zajednice

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 9., članci od 11. do 21. i Prilog. Kad je riječ o primjeni članka 20. stavka 2., pojam „Komisija” glasi „Zajednički odbor”.

br. 80/2009

Uredba (EZ) br. 80/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. siječnja 2009. o Kodeksu poslovanja računalnih sustava rezervacija i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2299/89

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 11. i prilozi.

B. SIGURNOST ZRAČNOG PROMETA

Sigurnost civilnog zrakoplovstva i osnovna uredba o EASA-i

br. 216/2008

Uredba (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. veljače 2008. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Europske agencije za sigurnost zračnog prometa i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 91/670/EEZ, Uredbe (EZ) br. 1592/2002 i Direktive 2004/36/EZ, kako je izmijenjena:

- Uredbom Komisije (EZ) br. 690/2009 od 30. srpnja 2009.,
- Uredbom (EZ) br. 1108/2009,

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 3. (samo prvi stavak) i Prilog.

- Uredbom Komisije (EU) br. 6/2013 od 8. siječnja 2013.,
- Uredbom Komisije (EU) 2016/4 od 5. siječnja 2016.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 68. uz iznimku članka 65., članak 69. stavak 1. drugi podstavak, članak 69. stavak 4. i prilozi od I. do VI.

br. 319/2014

Uredba Komisije (EU) br. 319/2014 od 27. ožujka 2014. o pristojbama i naknadama koje ubire Europska agencija za sigurnost zračnog prometa i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 593/2007

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 17. i Prilog.

br. 646/2012

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 646/2012 od 16. srpnja 2012. o propisivanju detaljnih pravila o globama i periodičnim novčanim kaznama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 25.

br. 104/2004

Uredba Komisije (EZ) br. 104/2004 od 22. siječnja 2004. o utvrđivanju pravila o organizaciji i sastavu žalbenog odbora Europske agencije za sigurnost zračnog prometa

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 7. i Prilog.

Letačke operacije

br. 965/2012

Uredba Komisije (EU) br. 965/2012 od 5. listopada 2012. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća, kako je izmijenjena:

- Uredbom Komisije (EU) br. 800/2013 od 14. kolovoza 2013.,
- Uredbom Komisije (EU) br. 71/2014 od 27. siječnja 2014.,
- Uredbom Komisije (EU) br. 83/2014 od 29. siječnja 2014.,
- Uredbom Komisije (EU) br. 379/2014 od 7. travnja 2014.,

- Uredbom Komisije (EU) 2015/140 od 29. siječnja 2015.,
- Uredbom Komisije (EU) 2015/1329 od 31. srpnja 2015.,
- Uredbom Komisije (EU) 2015/640 od 23. travnja 2015.,
- Uredbom Komisije (EU) 2015/2338 od 11. prosinca 2015.,
- Uredbom Komisije (EU) 2016/1199 od 22. srpnja 2016.,
- Uredbom Komisije (EU) 2017/363 od 1. ožujka 2017.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 9.a i prilozi od I. do VIII.

Posada zrakoplova

br. 1178/2011

Uredba Komisije (EU) br. 1178/2011 od 3. studenoga 2011. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka vezano za članove posade zrakoplova u civilnom zrakoplovstvu u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća, kako je izmijenjena:

- Uredbom Komisije (EU) br. 290/2012 od 30. ožujka 2012.,
- Uredbom Komisije (EU) br. 70/2014 od 27. siječnja 2014.,

- Uredbom Komisije (EU) br. 245/2014 od 13. ožujka 2014.,
- Uredbom Komisije (EU) 2015/445 od 17. ožujka 2015.,
- Uredbom Komisije (EU) 2016/539 od 6. travnja 2016.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 11. i prilozi od I. do IV.

Istraživanje nesreća

br. 996/2010

Uredba (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. listopada 2010. o istragama i sprečavanju nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu i stavljanju izvan snage Direktive 94/56/EZ, kako je izmijenjena:

- Uredbom (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 23. uz iznimku članka 7. stavka 4. i članka 19. (stavljen izvan snage Uredbom (EU) br. 376/2014).

br. 2012/780

Odluka Komisije 2012/780/EU od 5. prosinca 2012. o pravima pristupa Europskoj središnjoj bazi podataka za sigurnosne preporuke i pripadajuće odgovore, uspostavljenoj člankom 18. stavkom 5. Uredbe (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća o istragama i sprečavanju nesreća i nezgoda u civilnom zrakoplovstvu i stavljanju izvan snage Direktive 94/56/EZ

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 5.

Početna plovidbenost

br. 748/2012

Uredba Komisije (EU) br. 748/2012 od 3. kolovoza 2012. o utvrđivanju provedbenih pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija, kako je izmijenjena:

- Uredbom Komisije (EU) br. 7/2013 od 8. siječnja 2013.,
- Uredbom Komisije (EU) br. 69/2014 od 27. siječnja 2014.,

- Uredbom Komisije (EU) 2015/1039 od 30. lipnja 2015.,
- Uredbom Komisije (EU) 2016/5 od 5. siječnja 2016.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 10. i Prilog I.

Kontinuirana plovidbenost

br. 1321/2014

Uredba Komisije (EU) br. 1321/2014 od 26. studenoga 2014. o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove, kako je izmijenjena:

- Uredbom Komisije (EU) 2015/1088 od 3. srpnja 2015.,
- Uredbom Komisije (EU) 2015/1536 od 16. rujna 2015.,
- Uredbom Komisije (EU) 2017/334 od 27. veljače 2017.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 6. i prilozi od I. do IV.

Dodatne specifikacije u pogledu plovidbenosti

br. 2015/640

Uredba Komisije (EU) 2015/640 od 23. travnja 2015. o dodatnim specifikacijama u pogledu plovidbenosti za određenu vrstu operacija i o izmjeni Uredbe (EU) br. 965/2012

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 5. i prilozi.

Aerodromi

br. 139/2014

Uredba Komisije (EU) br. 139/2014 od 12. veljače 2014. o utvrđivanju zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s aerodromima u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 10. i prilozi od I. do IV.

Operatori iz trećih zemalja

br. 452/2014

Uredba Komisije (EU) br. 452/2014 od 29. travnja 2014. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u vezi s letačkim operacijama operatora iz trećih zemalja u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 4. i prilozi 1. i 2.

Upravljanje zračnim prometom i usluge u zračnoj plovidbi

br. 2015/340

Uredba Komisije (EU) 2015/340 od 20. veljače 2015. o utvrđivanju tehničkih zahtjeva i administrativnih postupaka koji se odnose na dozvole i certifikate kontrolora zračnog prometa u skladu s Uredbom (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća, o izmjeni Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 923/2012 i o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EU) br. 805/2011

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 10. i prilozi od I. do IV.

br. 2017/373

Provedbena uredba Komisije (EU) 2017/373 od 1. ožujka 2017. o utvrđivanju zajedničkih zahtjeva za pružatelje usluga upravljanja zračnim prometom/pružatelje usluga u zračnoj plovidbi i drugih mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom i za njihov nadzor, o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 482/2008 i provedbenih uredbi (EU) br. 1034/2011, (EU) br. 1035/2011 i (EU) 2016/1377 te o izmjeni Uredbe (EU) br. 677/2011

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 10. i prilozi.

Izvješćivanje o događajima

br. 376/2014

Uredba (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o izvješćivanju, analizi i naknadnom postupanju u vezi s događajima u civilnom zrakoplovstvu, o izmjeni Uredbe (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća i stavljaju izvan snage Direktive 2003/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i uredbi Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 7., članak 9. stavak 3., članak 10. stavci od 2. do 4. članak 11. stavci 1. i 7., članak 13. uz iznimku stavka 9., članci od 14. do 16., članak 21. i prilozi od I. do III.

br. 2015/1018

Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1018 od 29. lipnja 2015. o utvrđivanju popisa u kojem se klasificiraju događaji u civilnom zrakoplovstvu koje treba obvezno prijaviti u skladu s Uredbom (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća

Primjenjive odredbe: članak 1. i prilozi od I. do V.

Inspekcijski nadzor u području standardizacije

br. 628/2013

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 628/2013 od 28. lipnja 2013. o metodama rada Europske agencije za sigurnost zračnog prometa prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora u području standardizacije i praćenju primjene pravila Uredbe (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Uredbe Komisije (EZ) br. 736/2006

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 26.

EU-ov sigurnosni popis zračnih prijevoznika za koje vrijedi zabrana letenja unutar Europske unije

br. 2111/2005

Uredba (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2005. o uspostavi liste Zajednice koja sadrži zračne prijevoznike na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice, o informiranju putnika u zračnom prometu o identitetu zračnog prijevoznika koji obavlja let i stavljanju izvan snage članka 9. Direktive 2004/36/EZ

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 13., članci od 15. do 16. i Prilog.

br. 473/2006

Uredba Komisije (EZ) br. 473/2006 od 22. ožujka 2006. o utvrđivanju provedbenih pravila za popis Zajednice onih zračnih prijevoznika na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice iz poglavlja II. Uredbe (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 6. i prilozi od A do C.

br. 474/2006

Uredba Komisije (EZ) br. 474/2006 od 22. ožujka 2006. o uspostavi popisa Zajednice onih zračnih prijevoznika na koje se primjenjuje zabrana letenja unutar Zajednice iz poglavlja II. Uredbe (EZ) br. 2111/2005 Europskog parlamenta i Vijeća, kako je izmijenjena:

- Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2016/963 od 16. lipnja 2016.

Primjenjive odredbe: članci 1. i 2. te prilozi I. i II.

Tehnički zahtjevi i administrativni postupci u području civilnog zrakoplovstva

br. 3922/91

Uredba Vijeća (EEZ) br. 3922/91 od 16. prosinca 1991. godine o usklađivanju tehničkih zahtjeva i upravnih postupaka u području civilnog zrakoplovstva, kako je izmijenjena:

- Uredbom (EZ) br. 1899/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006.,
- Uredbom (EZ) br. 1900/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006.,

- Uredbom Komisije (EZ) br. 8/2008 od 11. prosinca 2007.,
- Uredbom Komisije (EZ) br. 859/2008 od 20. kolovoza 2008.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 10. uz iznimku članka 4. stavka 1. i članka 8. stavka 2. (druga rečenica), članci od 12. do 13. i prilozi od I. do III.

C. ZAŠTITA ZRAČNOG PROMETA

br. 300/2008

Uredba (EZ) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. o zajedničkim pravilima u području zaštite civilnog zračnog prometa i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2320/2002

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 15., članci 18. i 21. te Prilog.

br. 272/2009

Uredba Komisije (EZ) br. 272/2009 od 2. travnja 2009. o dopunjavanju zajedničkih osnovnih standarda zaštite civilnog zračnog prometa utvrđenih u Prilogu Uredbi (EZ) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća, kako je izmijenjena:

- Uredbom Komisije (EU) br. 297/2010 od 9. travnja 2010.,

- Uredbom Komisije (EU) br. 720/2011 od 22. srpnja 2011.,
- Uredbom Komisije (EU) br. 1141/2011 od 10. studenoga 2011.,
- Uredbom Komisije (EU) br. 245/2013 od 19. ožujka 2013.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 2. i Prilog.

br. 1254/2009

Uredba Komisije (EU) br. 1254/2009 od 18. prosinca 2009. o utvrđivanju mjerila na temelju kojih se državama članicama omogućuje odstupanje od zajedničkih osnovnih standarda zaštite civilnog zračnog prometa i o donošenju alternativnih mjera zaštite, kako je izmijenjena:

- Uredbom Komisije (EU) 2016/2096 od 30. studenoga 2016.

br. 18/2010

Uredba Komisije (EU) br. 18/2010 od 8. siječnja 2010. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 300/2008 Europskog parlamenta i Vijeća u vezi sa specifikacijama za nacionalne programe kontrole kvalitete u području zaštite civilnog zračnog prometa

br. 2015/1998

Provedbena uredba Komisije (EU) 2015/1998 od 5. studenoga 2015. o utvrđivanju detaljnih mjera za provedbu zajedničkih osnovnih standarda iz područja zaštite zračnog prometa, kako je izmijenjena:

- Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2015/2426 od 18. prosinca 2015.,
- Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2017/815 od 12. svibnja 2017.

br. 2015/8005

Provedbena odluka Komisije C(2015) 8005 od 16. studenoga 2015. o utvrđivanju detaljnih mjera za provedbu zajedničkih osnovnih standarda iz područja zaštite zračnog prometa koje sadržavaju informacije iz članka 18. točke (a) Uredbe (EZ) br. 300/2008, kako je izmijenjena:

- Provedbenom odlukom Komisije C(2017) 3030 od 15. svibnja 2017.

br. 72/2010

Uredba Komisije (EU) br. 72/2010 od 26. siječnja 2010. o utvrđivanju postupaka za provođenje inspekcija Komisije u području zaštite zračnog prometa, kako je izmijenjena:

- Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2016/472 od 31. ožujka 2016.

D. UPRAVLJANJE ZRAČNIM PROMETOM

br. 549/2004

Uredba (EZ) br. 549/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o utvrđivanju okvira za stvaranje jedinstvenog europskog neba (Okvirna uredba), kako je izmijenjena:

- Uredbom (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 4., članak 6. i članci od 9. do 13.

br. 550/2004

Uredba (EZ) br. 550/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o pružanju usluga u zračnoj plovidbi u jedinstvenom europskom nebu (Uredba o pružanju usluga), kako je izmijenjena:

- Uredbom (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009.*

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 18. i Prilog I.

br. 551/2004

Uredba (EZ) br. 551/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o organizaciji i korištenju zračnog prostora u jedinstvenom europskom nebu (Uredba o zračnom prostoru), kako je izmijenjena:

- Uredbom (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 9.

br. 552/2004

Uredba (EZ) br. 552/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2004. o interoperabilnosti Europske mreže za upravljanje zračnim prometom (Uredba o interoperabilnosti), kako je izmijenjena:

- Uredbom (EZ) br. 1070/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009.*

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 10. i prilozi od I. do V.

- * Primjenjive odredbe za Uredbu (EZ) br. 1070/2009: članci od 1. do 4. uz iznimku članka 1. stavka 4.

Performanse i obračun naknada

br. 390/2013

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 390/2013 od 3. svibnja 2013. o utvrđivanju plana performansi za usluge u zračnoj plovidbi i mrežne funkcije

br. 391/2013

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 391/2013 od 3. svibnja 2013. o utvrđivanju zajedničkog sustava obračuna naknada za usluge u zračnoj plovidbi

Mrežne funkcije

br. 677/2011

Uredba Komisije (EU) br. 677/2011 od 7. srpnja 2011. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom (ATM) i izmjeni Uredbe (EU) br. 691/2010, kako je izmijenjena:

- Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 970/2014 od 12. rujna 2014.,
- Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2017/373 od 1. ožujka 2017.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 25. i prilozi.

br. 255/2010

Uredba Komisije (EU) br. 255/2010 od 25. ožujka 2010. o utvrđivanju zajedničkih pravila za upravljanje protokom zračnog prometa, kako je izmijenjena:

- Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 923/2012 od 26. rujna 2012.,
- Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2016/1006 od 22. lipnja 2016.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 15. i prilozi.

br. 2011/4130

Odluka Komisije C(2011) 4130 od 7. srpnja 2011. o imenovanju mrežnog upravitelja mrežnih funkcija za upravljanje zračnim prometom (ATM) jedinstvenog europskog neba

Interoperabilnost

br. 1032/2006

Uredba Komisije (EZ) br. 1032/2006 od 6. srpnja 2006. o utvrđivanju zahtjeva za automatske sustave za razmjenu podataka o letu u svrhu obavješćivanja, koordinacije i prijenosa letova između jedinica kontrole zračnog prometa, kako je izmijenjena:

- Uredbom Komisije (EZ) br. 30/2009 od 16. siječnja 2009.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 9. i prilozi od I. do V.

br. 1033/2006

Uredba Komisije (EZ) br. 1033/2006 od 4. srpnja 2006. o utvrđivanju zahtjeva o postupcima za planove leta u fazi prije polijetanja za jedinstveno europsko nebo, kako je izmijenjena:

- Uredbom Komisije (EU) br. 929/2010 od 18. listopada 2010.,
- Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 923/2012 od 26. rujna 2012.,
- Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 428/2013 od 8. svibnja 2013.,

- Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2016/2120 od 2. prosinca 2016.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 5. i Prilog.

br. 633/2007

Uredba Komisije (EZ) br. 633/2007 od 7. lipnja 2007. o utvrđivanju zahtjeva za primjenu protokola za prijenos poruka o letu koji se upotrebljava u svrhu obavješćivanja, koordinacije i prijenosa letova između jedinica kontrole zračnog prometa, kako je izmijenjena:

- Uredbom Komisije (EU) br. 283/2011 od 22. ožujka 2011.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 6. i prilozi od I. do IV.

br. 29/2009

Uredba Komisije (EZ) br. 29/2009 od 16. siječnja 2009. o utvrđivanju zahtjeva u vezi s uslugama podatkovnih veza za jedinstveno europsko nebo, kako je izmijenjena:

- Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2015/310 od 26. veljače 2015.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 14. i prilozi od I. do III.

br. 262/2009

Uredba Komisije (EZ) br. 262/2009 od 30. ožujka 2009. o utvrđivanju zahtjeva u vezi s usklađenom dodjelom i uporabom Mode S upitnih kodova za jedinstveno europsko nebo, kako je izmijenjena:

- Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2016/2345 od 14. prosinca 2016.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 12. i prilozi od I. do VI.

br. 73/2010

Uredba Komisije (EU) br. 73/2010 od 26. siječnja 2010. o utvrđivanju zahtjeva o kvaliteti zrakoplovnih podataka i zrakoplovnih informacija za jedinstveno europsko nebo, kako je izmijenjena:

- Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 1029/2014 od 26. rujna 2014.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 13. i prilozi od I. do X.

br. 1206/2011

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1206/2011 od 22. studenoga 2011. o utvrđivanju zahtjeva u vezi s identifikacijom zrakoplova u okviru nadzora za jedinstveno europsko nebo

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 11. i prilozi od I. do VII.

br. 1207/2011

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1207/2011 od 22. studenoga 2011. o utvrđivanju zahtjeva u vezi s učinkovitošću i interoperabilnošću nadzora za Jedinstveno europsko nebo, kako je izmijenjena:

- Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 1028/2014 od 26. rujna 2014.,
- Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2017/386 od 6. ožujka 2017.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 14. i prilozi od I. do IX.

br. 1079/2012

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 1079/2012 od 16. studenoga 2012. o utvrđivanju zahtjeva za razmak između govornih kanala za jedinstveno europsko nebo, kako je izmijenjena:

- Provedbenom uredbom Komisije (EU) br. 657/2013 od 10. srpnja 2013.,
- Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2016/2345 od 14. prosinca 2016.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 14. i prilozi od I. do V.

SESAR

br. 219/2007

Uredba Vijeća (EZ) br. 219/2007 od 27. veljače 2007. o uspostavljanju zajedničkog poduzeća za razvoj nove generacije Europskog sustava upravljanja zračnim prometom (SESAR), kako je izmijenjena:

- Uredbom Vijeća (EZ) br. 1361/2008 od 16. prosinca 2008.,
- Uredbom Vijeća (EU) br. 721/2014 od 16. lipnja 2014.

Primjenjive odredbe: članak 1. stavci 1. i 2. te stavci od 5. do 7., članci 2. i 3., članak 4. stavak 1. i Prilog.

br. 409/2013

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 409/2013 od 3. svibnja 2013. o definiciji zajedničkih projekata, uspostavi upravljanja i utvrđivanju poticaja za potporu provedbi europskoga glavnog plana upravljanja zračnim prometom

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 15.

br. 716/2014

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 716/2014 od 27. lipnja 2014. o uspostavljanju Zajedničkog pilot-projekta za potporu provedbe Glavnog plana upravljanja europskim zračnim prometom

Zračni prostor

br. 2150/2005

Uredba Komisije (EZ) br. 2150/2005 od 23. prosinca 2005. o utvrđivanju zajedničkih pravila za fleksibilno korištenje zračnog prostora

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 9. i Prilog.

br. 923/2012

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 923/2012 od 26. rujna 2012. o utvrđivanju zajedničkih pravila zračnog prometa i operativnih odredaba u vezi s uslugama i postupcima u zračnoj plovidbi te o izmjeni Provedbene uredbe (EU) br. 1035/2011 i uredaba (EZ) br. 1265/2007, (EZ) br. 1794/2006, (EZ) br. 730/2006, (EZ) br. 1033/2006 i (EU) br. 255/2010, kako je izmijenjena:

– Uredbom Komisije (EU) 2015/340 od 20. veljače 2015.,

- Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2016/1185 od 20. srpnja 2016.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 10. i Prilog, uključujući njegove dodatke.

br. 1332/2011

Uredba Komisije (EU) br. 1332/2011 od 16. prosinca 2011. o zahtjevima uporabe zajedničkoga zračnog prostora i operativnim procedurama za izbjegavanje sudara u zraku, kako je izmijenjena:

- Uredbom Komisije (EU) 2016/583 od 15. travnja 2016.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 4. i Prilog.

E. OKOLIŠ I BUKA

br. 2002/49

Direktiva 2002/49/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. lipnja 2002. o procjeni i upravljanju bukom iz okoliša, kako je izmijenjena:

- Uredbom (EZ) br. 1137/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008.,

– Direktivom Komisije (EU) 2015/996 od 19. svibnja 2015.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 12. i prilozi od I. do VI.

br. 2003/96

Direktiva Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije

Primjenjive odredbe: članak 14. stavak 1. točka (b) i članak 14. stavak 2.

br. 2006/93

Direktiva 2006/93/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uređenju uporabe zrakoplova obuhvaćena dijelom II. poglavljem 3. sveskom 1. Priloga 16. Konvenciji o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu, drugo izdanje (1988.)

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 5. te prilozi I. i II.

br. 598/2014

Uredba (EU) br. 598/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o utvrđivanju pravila i postupaka u vezi s uvođenjem operativnih ograničenja povezanih s bukom u zračnim lukama Unije unutar uravnoteženog pristupa kojom se stavlja izvan snage Direktiva 2002/30/EZ

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 10. te prilozi I. i II.

F. ZAŠTITA POTROŠAČA

br. 2027/97

Uredba Vijeća (EZ) br. 2027/97 od 9. listopada 1997. o odgovornosti zračnih prijevoznika u slučaju nesreća, kako je izmijenjena:

- Uredbom (EZ) br. 889/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. svibnja 2002.

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 6. i Prilog.

br. 261/2004

Uredba (EZ) br. 261/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. veljače 2004. o utvrđivanju općih pravila odštete i pomoći putnicima u slučaju uskraćenog ukrcaja i otkazivanja ili dužeg kašnjenja leta u polasku te o stavljanju izvan snage Uredbe (EEZ) br. 295/91

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 16.

br. 1107/2006

Uredba (EZ) br. 1107/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2006. o pravima osoba s invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti u zračnom prijevozu

Primjenjive odredbe: članci od 1. do 16. te prilozi I. i II.

G. SOCIJALNI ASPEKTI

br. 89/391

Direktiva Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu, kako je izmijenjena:

– Direktivom 2007/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2007.

Primjenjive odredbe, u mjeri u kojoj se odnose na civilno zrakoplovstvo: članci od 1. do 16.

br. 2000/79

Direktiva Vijeća 2000/79/EZ od 27. studenoga 2000. o Europskom sporazumu o organizaciji radnog vremena mobilnog osoblja u civilnom zrakoplovstvu, koji su sklopili Udruga europskih zračnih prijevoznika (AEA), Udruženje europskih radnika u prometu (ETF), Europska udruga osoblja pilotskih kabina (ECA), Udruga europskih regionalnih zračnih prijevoznika (ERA) i Međunarodna udruga zračnih prijevoznika (IACA)

Primjenjive odredbe: članci 2. i 3. te Prilog.

br. 2003/88

Direktiva 2003/88/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o određenim vidovima organizacije radnog vremena

Primjenjive odredbe: samo u mjeri u kojoj se odnose na civilno zrakoplovstvo: članci od 1. do 20. te članci 22. i 23.